

GALEYAN

Mayıs 2019

İhya etmek için ne kadar ilim lazımsa imha için de o kadar cehalet kafidir.

edebiyat
dergi!

GÖL
ANADOLU
LİSESİ

GALEYAN

İz Tekerrürü	5
Cengiz Dağcı eserlerinde	
Kırım Hayatı ve Sürgünden Yansımalar	6
Ben	10
Taşan Issızlık	11
Oblomov'luk	12
Ben, Ben ve Yine Ben	16
Mülteci Ruh	18
Kar Küresi	19
Necip Fazıl Kısakürek'in Hayatı ve Felsefe Işığında Türk Edebiyatı'nın Mihenk Taşı	
Çile	20
Kralımız Çok Yaşa	23

Aşka Övgü	24
Aşka Yergi	25
Belki	26
Şair Terennümü	27
İsmet Özel ve Kastamonu	28
Huzur Uykusu	30
3 Gün 2 Gece Rıhtımda	32
Çıkarın Beni Buradan	33
Çok Ağlayasım Var	36
Tükenmez Kalem	38
Oğuz Atay'ın	
Eserlerinde Otobiyografik Yansımalar	39

GALEYAN

2019

Kastamonu Belediye Başkanı
R. Galip VİDİNLİOĞLU
ve
Kültür ve Sosyal İşler Müdürlüğü
katkıları ile hazırlanmıştır.

Göl Anadolu Lisesi
Adına İmtiyaz Sahibi
İsmail KÜÇÜKKAHVECİ

Genel Yayın Yönetmeni
Mustafa Eren ŞİRİN

Genel Koordinatör
Büşra ÜLYENOĞLU

Danışmanlar
Yalçın ULUPINAR
Şenol DANIŞMAN
Tahir YILMAZ

Editörler
Ahsen AK
Ayşenur GENÇ
Betül Feyza EKİCİ
Mehmet Serdar DEMİRAL

İZ TEKERRÜRÜ

FARUK TATLI

Çağlıyor bir dere olanca gücüyle
Sürüklüyor içte ne varsa ileri
Sanki haykırıyor sükûtta sesiyle
İstense de kürek çekilemez geri

Pencereden bakan der: gün eksilmese
Hiç susmasa dev şenliklerin sesleri
Bastırır onu çılgınlıklarıyla dere
Çırpınır üstünde zebani evleri

Çağlıyor dere verdiğim her nefeste
Sessizce taşıyor mavilikte beni
Bilsek de gelemez su akıp geriye
Kalacak derenin yatağında izi

Bahtından kara kıyıları üzerinde
Günahkâr insanların haram sözleri
Lanet okur tüm dere ve feleklere
Döndükçe insanın ihtiras gözleri

Çağlıyor bir dere olanca gücüyle
Sonsuzlukta hep yalnız duracak gibi
Varsın aksın dere tüm güzelliğiyle
Bir gün elbet kıyıya vuracak bizi.

CENGİZ DAĞCI ESERLERİNDE KIRIM HAYATI VE SÜRGÜNDEN YANSIMALAR

BETÜL FEYZA EKİCİ

Saygıdeğer dedem
Fazıl Çiftçi'ye ithafen...

Aluştadan esken yeller yüzüme vurdu
Balalıktan öskenevge köz yaşım düştü

Men bu yerde yaşalmadım yaşlığıma toyalmadım
Vatanıma hasret kaldım ey güzel Kırım

Bahçelerin meyvaları bal ile şerbet
Sularını içe içe toyalmadım men

Men bu yerde yaşalmadım yaşlığıma toyalmadım
Vatanıma hasret kaldım ey güzel Kırım

Bala çağa vatanım dep köz yaşın döker
Kartlarımız emeng yayıp dualar eder

Men bu yerde yaşalmadım yaşlığıma toyalmadım
Vatanıma hasret kaldım ey güzel Kırım.

Türkler Hunlardan bu yana dünya hakimiyeti için çabalamış, dünyanın dört bir yanına yayılmıştır. Bu hakimiyet çabası Türklerin akrabalasmaını, parça parça ayrılmasını da beraberinde getirmiştir. Kimimiz Karabağ'ı, kimimiz Kırım'ı, kimimiz Türk-mendağı'nı yurt tutmuştur kendine ve daha yüzlerce bölgeye yayılıp yurt edinmişlerdir. Fakat ne yazık ki kimi yerlerde yoğun baskı ve asimilasyon çalışmalarının kurbanı olmuşlar, ya özylerini kaybetmişler yahut direnişe başlamışlar ve zarar görmüşlerdir. Bu direniş günümüzde de devam etmekte, soydaşlarımız yoğun baskı altında kalmaktadır.

Sizlere Kırım Sürgünü'nden bahsetmek isterim. Yıl 1944, 17 Mayıs'ı 18 Mayıs'a bağlayan gece. Kırım Türklerine Stalin'in emri iletildi. İki saat içerisinde evlerinden hiçbir eşyayı almaksızın, buldukları köyün, kasabanın, şehrin meydanlarında toplanmaları istendi. Aynı gece Kırım Türklerinin evine zorla girmek isteyen Rus askerleri evleri terk etmelerini emrediyordu. Evini terk etmek istemeyenler zorla götürüldü, direnenler ise öldürüldü. Üç gün içerisinde yaklaşık yüz seksen bin Kırım Türk'ü hayvan taşımacılığı için kullanılan tren vagonlarıyla yüz elli bir bini Özbekistan olmak üzere Rusya Federasyonu'nun çeşitli bölgelerine sürgün edildi. Bir kısmı da ebedi vatanları Kırım'dan hoyratça, bin bir türlü eza ve cefayla katarlarda, hayvanların dahi kalmak istemeyeceği yerlerde deyim yerindeyse istiflenerek ölüm vadisi Sibiryaya ve Orta Asya çöllerine bırakıldı. Yaklaşık bir ay süren yolculuk boyunca hastalık, açlık ve soğuk sebebiyle 200 bin Kırım Türkü'nden elli bini uçmağa vardılar.

Bu sürgünden sonra dört sene boyunca açlıktan ve hastalıktan vefat eden soydaşlarımızın sayısı yüz bini bulmaktadır. Kırım Türkleri sürgün edildikleri bölgelerde fabrika ve işletmelerin bulunduğu köy ve kasabalara yerleştirilip, uzun bir müddet son derece ağır yaşam mücadeleleriyle karşı karşıya kal-

dılar. Zorla göç ettirilen soydaşlarımızın nüfusunun yarıya yakını çeşitli elim sebeplerden dolayı yok olmuştur. Göç sırasında dehşet verici, kanımızı dondurucu olaylar ne yazık ki yaşanmıştır. Sorumlulara lanetlerimle başlayarak, soydaşlarımızın eziyetlerini kafalarımızda somutlaştırmak adına, bu olaylardan bir tanesini sizlerle paylaşmak istiyorum: 18 Mayıs'ta sürgünü unutulmuş Arabat Köyündeki bütün Kırım Türkleri, 20 Temmuz 1944 günü eski bir geminin içine doldurulup, denizde bir süre ilerledikten sonra ambar kapakları açılarak denize batırılmak suretiyle katledilmişlerdir. Kendilerini rahmetle anıyorum.

“Yaşamak işte. Bu sonsuz ve umutsuz yolda yürürken bile, son soluğuna dek yaşamak!” (Yoldaşlar-10) demiş Cengiz Dağcı, Yoldaşlar romanında. Yurdu gasp edilmiş, yoksulluk, kıtlık, Rus emperyalizminin baskıları altında büyümüştür. Eserlerinde Kırım Türklerinin acılarını, maruz kaldıkları zulümleri, bunların yanında günlük yaşantılarını, Türk Milliyetçiliği'yle yanıp tutuşanları, kültür öğelerini ve miraslarını bizlere çok etkileyici bir biçimde anlatmıştır. Dipnot olarak geçmek istiyorum ki; bir yazarın gerçek manada yazar olabilmesi, yazdıklarını okuyucunun hafızasına kazıyabilmesi için olayları yaşamış, görmüş, yüreğinde hissetmiş olması gerekmektedir. Bizleri eserlerini okurken ağlatan, ölme diye yalvaran, karakterleri gerçekmiş edasıyla yansıtan Cengiz Dağcı, bu zulümleri yaşadığı için bizlere başarılı bir şekilde aktarmıştır. Sürgünün, Rus zulmünün yıkıntılarını hemen hemen her eserde görebilmekteyiz. Zaten Dağcı'nın eserleri kaleme almaktaki asıl amacının bu vahim olayları dünyanın unutmamasını engellemek olduğuna inanıyorum. Eserlerden örnek verecek olursam; ilk olarak Korkunç Yıllar romanında Dağcı bizlere, Milli duyguları ve vatan sevgisi

çok yüksek olan Sadık Turan'ın vatanına kavuşmak ve Rus baskısından kurtulmak için verdiği çabayı anlatmaktadır. Turan'ın doğduğu Kızıldaş'ta çocuklar "Kuzu Kurpeç ve Çora Batır" gibi destanlar söylenecek büyütülür. Ne yazık ki bu köyde yaşayan Türkleri Ruslar bir türlü rahat bırakmazlar. Sık sık baskınlar düzenleyerek köyün okumuşlarını, aydınlarını hapse atarlar. Camileri yıkarlar, dine saldırırlar. En mühimi bir milleti bir arada tutan yegâne şey olan dili değiştirmek için yoğun çaba harcarlar. Tek hedefleri Türkleri asimile etmektir. Dil asimilasyonu ile ilgili Korkunç Yıllar romanında geçen bir olayı sizlere aktarmak istiyorum: Sadık savaş hazırlıkları esnasında kardeşinden gelen mektubu okur, mektubun yanında gönderilen gazeteyi de okumaya başlar. Fakat ne yazık ki üzücü bir durumla karşılaşır. Gazetede ki harfler artık Rusçadır, bu onu kahreder. Gazeteyi arkadaşı Süleyman'a gösterir fakat Süleyman'ın dil hakkında kendisiyle aynı fikirde olmadığını görür. Sadık "Bir milletin varlığı dili ve yurdu ile belli olur." dese de Süleyman yalnızca görev yapmayı, emirleri uygulamayı, bunun dışındaki unsurlara göz yummayı savunur. Bunun üzerine bir iddiaya girerler. Sadık "Ben yalnızca bana verilen emri uyguladım." Diyen Tatar askerinin yanına parolayı söylemeden yaklaşacak, eğer öldürülmezse iddiayı kazanacaktır. Süleyman uzaktan izler, Sadık nöbetçi askere giderek yaklaşmakta, hafif bir korku duymaktadır. Yaklaşır ve Rusça "dur" ikazı alır. Bu ikazın üzerine Tatar nöbetçiye Türkçe selam verir. Nöbetçi silahını indirir, parolayı Sadık'a söyler. Bunun üzerine Süleyman, Tatar nöbetçiye neden parola söylemeyen birini öldürmedin diye sorduğunda asker "O Türkçe konuşuyordu, nasıl öldüreyim?" diyerek cevap verir. (Korkunç Yıllar-52) Cengiz Dağcı bu kurgusunda bizlere dilin önemini, soydaşları bağlayan en mühim unsurun dil olduğunu kanıtlamıştır. Bunun yanında Dağcı'da milliyetçiliği örneklemek adına Onlar Da İnsandı romanından bir bölümü sizlerle paylaşmak

istiyorum. "Neden korkacaktı? Türk yurdunda doğmuştu. Kırım'ın güneşinde büyümüştü: Damarlarında ateş gibi sıcak, kırmızı Türk kanı akıyor muydu? Nice nice saltanatlar gelip geçmişti. Nice zalimler bu memleketi, bu toprağı kemirmişler, kanlara bulamışlardı fakat dinden, haktan, namustan doğan bu Türk milletinin ruhunu hiç kimse; vahşi kara, hiçbir kuvvet kıramamıştı. Rus komolizması da kıramazdı." (Onlar Da İnsandı) Okuduğum bölümde Türkiye Cumhuriyeti coğrafyası dışında yaşayan soydaşlarımızın düşüncelerini Cengiz Dağcı dile getirmiştir. Aynı konuyla alakalı şu alıntıyı da sizlerle paylaşmak istiyorum: "Bize Tatar diyorlar, Çerkez diyorlar, Türkmen diyorlar, Kazak diyorlar, Özbek diyorlar, Azer diyorlar, Karakalpak, Çeçen, Uygur, Kabardı, Başkırt, Kırgız diyorlar. Bunlar hep yalan! DENİZ PARÇALANAMAZ, BİZ TÜRKÜZÜ!" (Korkunç Yıllar-27) Bir diğer başlık, Dağcı'da toprağına bağlıdır. Toprak, milletin üzerinde yaşadığı, çeşitli faaliyetlerini gerçekleştirdiği, en mühimi Türk Milleti'nin uğruna yıllarca kan döküp can verdiği bir unsurdur. Sibiry'a'dan Afrika'ya, Karabağ'dan Kırım'a tüm Türkler topraklarını asla terk etmezler. Toprak unsurunu Dağcı romanlarında inceleyecek olursak, kanımca en güzel örnekler Onlar Da İnsandı romanında bulunmaktadır. Kırım'ın toprağına verdiği önemi şu alıntılarla sizlere açıklamak istiyorum. "Söyle toprağı bana, neden seni bırakıp gideyim? Sen benim toprağı değil misin? Benim atalarım burada doğdu, burada büyüdü, burada yaşadı, burada öldü. Sen kıraçtın toprağı, seni benim atalarım temizledi. Ben temizledim. Ellerime bak, kuru çatlak ellerime! Yüzyıllardır atalarım sana benim dilimle söyledi, sen benim dilimi dinledin. Sana senelerden beri derdimi döktüm. Ben sonumu burada bekleyeceğim. Beni al ve kim gelirse gelsin, üstünde kim yürürse yürüsün, de ki: "Ben Bekir'in toprağıyım." Bu cümlelerden sonra karakterimiz Bekir, çok sevdiği toprağına acısını haykırıp ölmüştür. Yine aynı romanda toprak unsuruyla ilgili bir baş-

ka alıntı da şöyledir: “Anlat onlara, iyice anlat. De ki bizim topraklar yurt parçasıdır, toprak bizim değil ulusundur. Eh, ulus toprağını nasıl veririz? İnsan her şeyini verir, ama canını (kast edilen topraktır) nasıl verir? Biz kolhoz nedir biliriz. Kolhoz demek toprağı hükümete vermektir. Toprak bizim değil ulusundur, toprak elden giderse can gider, söyle onlara!”(Onlar Da İnsandı-405) Toprakla ilgili bahsettiklerimden sonra sizlere Kırım köylerindeki ilişkilerden, güven ve dostluk ortamından bahsetmek istiyorum. Dağcı köylerdeki güven ortamını şu sözlerle açıklamıştır. “Sofalara açılan oda kapıları, ardına kadar açık bırakılıyordu, çünkü hırsızlık duyulmamış bir şeydi. Evlerin kapısını kilitlemek, bahçeleri yüksek duvarlarla çevirmek, bura köylerinde çok ayıp sayılıyordu.”(Onlar Da İnsandı-38) Romanlarda Kırım köylerindeki bu güven ortamı Rus askerleri geldikten sonra bozulmuş, hırsızlıklar, hayvan çalmalar başlamış, kapılara kilitler takılmıştır. Benzer bir başka konuya bakarsak Kırmıllılarda misafire hürmet edilmekte, düşkünlere yardımdan çekinilmemektedir. Hatta Onlar Da İnsandı romanında bu yardımseverlik, iyi yürekli Kırım insanının başına içinden çıkılmaz çoraplar örecektir. Kırmıllılar arasında her milletin insanına saygı ön planladır. Lakin haklı olarak affetmedikleri, sevmedikleri tek millet vardır: Ruslar. Bu yargı romanımızda şöyle geçmektedir: “Tekrar gözlerini dağlarda gezdirdi, fısıldar gibi: Çıfıt da olsa Kırmıllı! Dedi. “Bu dağları Tanrı bizler için yarattı. Bu dağların arasında Türk de yaşar, Çıfıt da, Rum da! Eh, Ermeni de yaşar. Ama Rus? Ama Rus?”(Onlar Da İnsandı-404)

Değınmek istediğim son konu olarak, Türk kadınından bahsetmek istiyorum. Türk kadını Kırım’da da, Anadolu’da da, Türk’ün yaşadığı her yerde çile çeken, emek veren, korkusuz bir karakter olarak yaşamış ve tanınmıştır. Şu alıntıyı sizlere aktarmak istiyorum: “ Seyd- Ali söylendi. Karı milleti her şeye kanar. İki süngülü gördü mü, cehennem kapılarına dayandı sanır. Sen canın çıkana kadar söyle, onlar yine bildiklerini yaparlar.” Bunun üzerine eşi cevap verir: “Kadınız ama biz de ölümden korkmayız! Ölü-rüz, ölü. Bizden önce ölenler olmadı mı? Oldu! Yurt için, toprak için kesilmedi mi onlar? Kesildi.”(Onlar Da İnsandı-451) Örnekle sabitlediğim gibi Kırım kadını zulümlerden korkmayan, dik bir duruşu her zaman sergilemiştir, bundan sonra günümüzde yaşanabilecek her probleme de göğüs gerecektir.

Bir gün Dünya üzerindeki zulüm gören tüm Türklerin tek sancak gölgesinde toplanacağı inancıyla, cümlelerimi

Ziya Gökalp’in şu dizeleriyle sonlandırmak istiyorum:

VATAN
NE TÜRKİYE’DİR TÜRKLERE,
NE TÜRKİSTAN

VATAN
BÜYÜK VE MÜEBBET BİR
ÜLKEDİR,
TURAN!

Doğa UNAT

Ben küçücüğüm veya koskocaman. Ya ruhunuzun en derinliklerine iner düşüncelerinizi titretirim ya da sessizliğin içerisinde içinizi ısıtırım. Ben zıttım. Hem soğuk hem sıcak. Beni elinize aldığınızda ya soğuk tarafımı görüp beni olmam gereken yere geri bırakırsınız ya da üstümdeki, beni ben yapan özelliği hissedip saatlerce bakarsınız. Özgürlüğüm, ben ve sessiz bir yalınlık. Geldiğim yer karanlıktır, oradan kaçmaya çalışırım, gittiğim yere sevgimi ve asaletimi bırakırım. Farklı olmak, o nefret dolu ve soğuk yerden kaçmak için her şeyi yapabilirim. Ama ne yazık ki sonludur hayatım. Sonsuz nefes arasından geçerken hiç düşmeyeceğimi düşler, saniyeler sonra bir sürü ben içinde yapayalnız kalırım. Ve bitirim. Kahkahalarımın o ıssız sokaklarda yankılanmasını duyamam. Ömrümün kısa olması yıpratmaz beni. Ben senin göremeyeceğin kadar minik ama fark edemediğin kadar büyüğüm.

Ben...

Taşan Issızlık

Mustafa Eren ŞİRİN

Bu ıssızlık delirtir.

Yollar, yollar karanlık; yollar, sünger bataklık.

Yollar, karga sesinin güzelliği kadar boş.

Bu ıssızlık delirtir, varsa fikirde yanık.

Yalnızlıkta diri, ne varsa sildiğin nahoş.

Bu ıssızlık delirtir.

Arkamdalar mezara gömdüğüm fikirlerim.

Peşimdeler, verin faniliği sığınacak.

Bunlar çözülmez fikir bunlar sürekli serim.

Bu ıssızlık delirtir, bulsam tünecek saçak.

Bu ıssızlık delirtir.

Karanlıkların hepsi saçar bir demet matem.

Yollar, takmış ıssızlık adında bir yemeni.

Karanlıklar, ıssızdan sığındığım kör gölgem.

Bu ıssızlık delirtir, yırtsan bile kefeni!

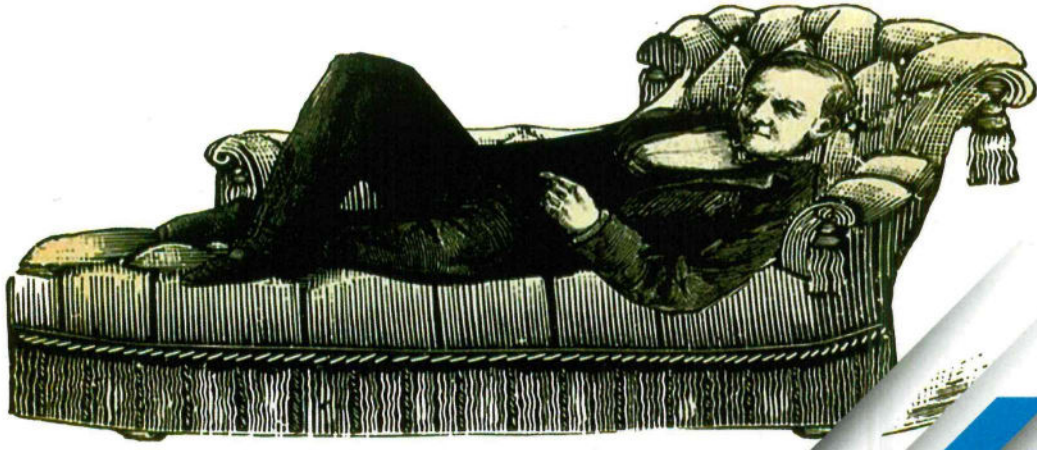
Bu ıssızlık delirtir.

Yaşamın her zerresi bu yalnızlıkta naçar.

Ziften yollar denizse ıssızlık dem dem kemiş.

Bu ıssızlık delirtir, yollar istiladalar!

Issızlık kaynamış ve ruhlardan yola taşmış.

Oblomov'luk

Taha ÇAPKAN

Dünya edebiyatına eleştirel bir göz ile bakıldığı takdirde en kült romanların karakter unsuru etrafında şekillendiği gerçeği apaçıktır. Bacağını uğrunda kaybettiği bir balınayı intikam almak üzere açık denizlerde köşe bucak arayan Kaptan Ahab'ın evrene çaresiz yakarışı , geçmişte yaptığı bir hata üzerine vicdanı ile ruhen ölüm kalım mücadelesi vererek insanoğluna adeta ders veren Nehlödöf'ün imkansız kovalayışı 2 bu hususta birer emsaldir. Jean Valjean 3, Julien Sorel 4, Radion Raskalnikof 5 ve Konstantin Levin'in 6 atfedildiği klasik roman dendi mi İlya İlyiç Oblomov'a dem vurmamak da edebi bağlamda mutlak bir saygısızlık olacaktır. Edebe riayet etmek üzere İlya'yı sizler ile tanıştırma vazifesini in-

celememizde üstlendik. İlya ile müşerref olmadan evvel eserimizin tarihçesinden kısaca bahsedelim.

1846 yılında yazılmaya başlanan eser 1859 yılında tamamlanır. Victor Hugo'nun Sefiller'i 12 yılda, J.J.Tolkien'in Yüzüklerin Efendisi'ni 16 yılda yazması hatırlanacak olursa dile kolay 13 yıl, Gonçarov'un kaleminin gücüne ışık tutmaktadır. Rusya'nın sosyo-politik manada karmakarışık oluşu hasebiyle ilgisizliğin var olduğu ve eserin beğenilmediği dönemde Lev Tolstoy gibi usta bir yazarın düşünceleri bilhassa kıymetlidir.

"Oblomov uzun süredir karşılaşmadığımız bir başyapıt. Günümüz yazıtında rastlantısal bir başarı değil, doğru dürüst, devasa ve kalıcı bir yapıttır. Ob-

Oblomov'luk

lomov'u
dehşet
içersinde tek-
rar ve tekrar
okuyorum."

Üstat İvan Gonçarov, serfliğin ilanından evvel Rus toplumunun tabakaları arasında sosyal ve kültürel değişimin hat safhada olduğu, Rus milletinin zihniyet olarak bir dönüm noktasında bulunduğu 19. yüzyılda orta yaşlı toprak sahibi miskin asilzade İlya İlyiç Oblomov'u bizlere tanıtır. Yattığı yerden doğrulamayan, günün yarısından fazlasını uyuyarak geçiren uykuya müptela bir insandır. Tembelliği hayat felsefesi edinen Oblomov, bizzat kendisi kadar tembel hizmetçisi Zahar Trafimoviç ile yaşamaktadır. Hayatı müthiş bir vurdumduymazlıkla sürdüren Oblomov, çizmelerini giydirmek, röpdöşambrını sırtına geçirmek üzere handiyse bütün işlerinin Zahar'a yaptırır. Zahar; hizmetçilik dünyada seçmesi gereken son meslek olan fazlasıyla sakar, beceriksiz bir insandır. İnsanlarla hırıldayarak iletişim kurmaktadır. Oblomov türünün bir diğer örneğidir.

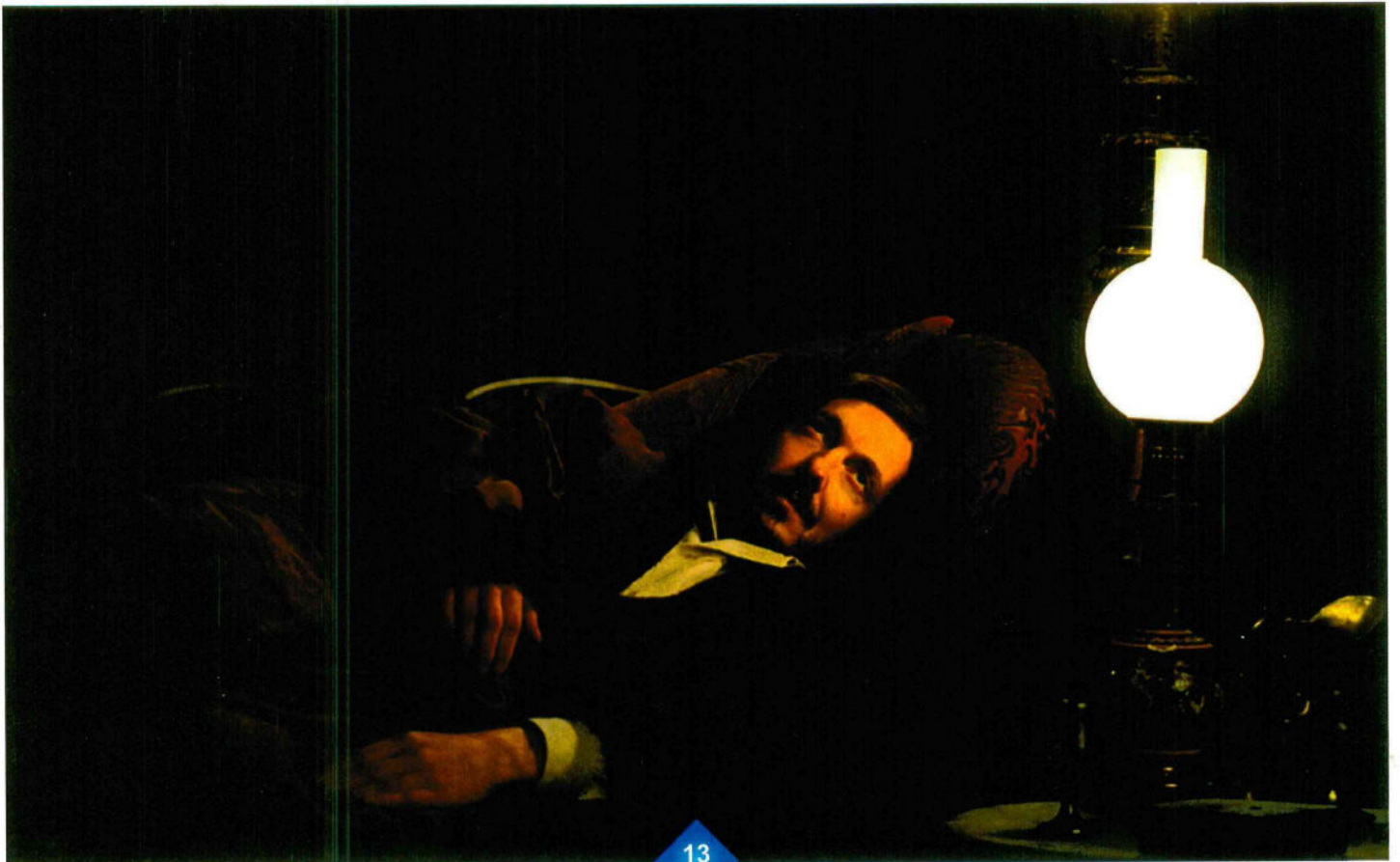
Bir gün doktor arkadaşı Oblomov'a bu yaşam tarzından kurtulmazsa amansız bir hastalığa yakalanacağını söyler. Oblomov ne yapacağını bilemeyerek yakınır durur. Hastalığından makus talihini sorumlu tutar. Çözüm üreteceği anı erteleyip durur.

Ancak bir gün eski dostu çıkagelir ve sorununun "Oblomovluk" olduğunu söyleyerek İlya'yı bu bataklıktan zorla çıkartır. O kişi Andrey Ştolz'tur.

Ştolz kabına sığmaz bir Alman çocuğudur. Babası Alman disiplinini şiar edinmiştir. Oblomov ile çocukluk arkadaşlarıdır. Zaman Ştolz için doğrusal ilerlemektedir ve kaybedilen zaman geri getirilemeyecek önemli bir kayıptır. Eserde Ştolz'un zaman anlayışından şu şekilde bahsedilir. "Dedesinden gelen yaşam çizgisini alıp (sanki cetvelle), dümdüz olarak gelecekteki kendi torununa kadar uzatmıştı(r)." (O.30)

Roman, Alman-Rus anlayış farklarını temel alır. Oblomov her ne kadar orijinal bir kişilik olsa da Rus Aristokrasininin yegane temsilcisidir. Oblomov'un anlatıldığı kısımlarda roman bir hayli yavaş ilerler. Oblomov sayfalarca yatağından doğrulamaz. Ştolz katılınca ise roman gözle görülür bir şekilde hız kazanır. Bu husus Rus halkının tembelliğine karşın Alman halkının çalışkanlığını temsil eder. Üstat Gonçarov eseri bu noktada nakış nakış işler. Roman, gerek hızının gerek ilerleyişinin okurda bıraktığı izlenimle Rus halkına sert bir eleştiridir.

Oblomov'un çocukluğunu ve ailesini gördüğü bir rüya aracılığı ile tanırız. Orası Oblomovka'dır. Vahşi hayvanları bulunmadığı, yepyemiş toprakları ve rengarenk çiçekleri ile sadece kuzuların melediği ve ineklerin otlandığı tozpembe bir köydü Oblomovka. Gonçarov, Oblomovka ahalisinden şu şekilde bahseder. "Bir şeylere ihtiyaçları yoktu. Yaşam he-

men yanı başlarında durgun bir ırmak gibi akıyordu, yapmaları gereken, bu ırmağın kıyısında oturup, çağırmandan, kendiliklerinden sırayla gelip önlerinden geçen kaçınılmaz olayları izlemektir. ”(O.171)

Burada insanlar stres nedir bilmezlerdi. Ortamın, havanın hatta faaliyetlerin bile değişmez olduğu köyde tekdüze bir hayat yaşanırdı. Özellikler babadan korunmak ve değiştirilmemek üzere devralınır, geleceğin geçmişe benzememesinden büyük endişe duyulurdu. Nitekim Oblomovka’da geçmiş olmayan bir gelecek mümkün olamazdı. Hatta baba İlya İlyiç Oblomov’un oğluna koyduğu isim dahi kendi ismi oldu.

Oblomov tipik bir monografik roman örneğidir. Oblomovka da üstadın çocukluğundan nasibini almıştır. Bize İlya’yı anımsatan, Gonçarov’un kaynağına dair sözleri dikkatlerden kaçmamalıdır.

“Çok uyanık, duyarlı bir çocuktum ve bende daha o zamanlar, tüm bu insanları, kaygısız yaşamı, işsizliği, yan gelip yatmayı görür görmez? Oblomovluk? olgusuna ilişkin belirsiz düşünceler doğmuştu.”

Oblomovka’da zaman kavramının çok farklı bir karşılığı vardır. Onlar, aylar günler nedir bilmez; hayatı bayramlara, özel günlere, aile içi olaylara göre kronolojik düzene oturtmuşlardı. İlkbaharın gelişi annelerin “çayır kuşu” pişirmeleri ile anlaşılırdı. Gelenek, görenekler kutsal vazife bilindir; hata olmaksızın yerine getirilirdi. Onların ilginç inanışları da vardı ve bu inanışlara asılsız olmalarına karşın itimat ederlerdi. ”Yanı kaşınırsa... haber alacaksın; kaşın kaşınırsa ağlayacaksın; alnın kaşınırsa biri seni anıyor; kaşınan sağ yanıysa anan erkekti , sol yanıysa kadın...”(O.181)

Oblomov ve Ştoltz aynı köy okula gitmektedirler. Üstat bu bölümde yoğun bir biçimde Rus-Alman milletlerinde çocuk yetiştiriciliği ve ebeveyn tutumlarına değinir. Baba Oblomov, çocuk Oblomov’un dışarı çıkmasına, arkadaşları ile oyun oynamasına hatta koşmasına bile elinden geldiğince müsaade etmez, bir taraflarını incitmesinden çekinirdi. Lakin baba Ştoltz, oğlunun eve yüzü kan revan içinde gelmesiyle gurur duyar, bir çocuğun hayatın zorlukları karşısında acı çekerek olgunlaşacağına inanırdı. Baba Oblomov entipüftten bahaneler ile oğlunu okula yollamazken baba Ştoltz, oğlu ödevlerini yapmadığında onu evden kovardı. Ayrılış anı da

çok ilginçtir ki baba Ştoltz, gençlik yıllarına gelmiş oğlunu bir daha göremeyecek olmasına karşın tek gözyaşı dökmeden, onunla kucaklaşmadan yolcu etmiştir. Ştoltz’un ihtiyacı olan anne baba şefkatini ise “Vay benim öksüzüm, dua edecek kimsen yok” diye acıyan köylüler göstermiş ve sarılmışlardır.

Roman dört bölümden oluşmaktadır. İkinci ve üçüncü bölümlerde İlya, Olga Sergejevna’ya aşık olur. Aşk onu Oblomovluktan bir hayli uzaklaştırmıştır. Sonuncu bölüm ise Oblomovluğa alenen geri dönüşü ifade eder. Yalnızca bir günü anlatan ilk bölüm belirttiğimiz gibi oldukça yavaştır ve kölelik hukukunu sorunsal edinen Rus toplumunu temsil eder. İkinci ve üçüncü bölümlerde İlya ile Rus milleti, Ştoltz’un temsil ettiği Batı medeniyetinin hızına ayak uydurmaya çalışmaktadır. Bu kısımlarda bir günün aksine aylar anlatılır. Son bölümde tempo yeniden düşer, Oblomovluk küllerinden doğar. Bölüm, Sanayi Devrimi ile Batı’nın şahlanışının Rus toplumunda biçare kabullenilmesine işaret eder.

Eserde sembolizm büyük önem taşır. İlya, Oblomovluk ülküsü ile ilk bölümde boy gösterir. Tembelliği temsil eden röpdeşambırı sırtından eksik olmaz. Gözünde sık sık arpacık çıkması çok yemek yemesine işaret eder. Bir kısımda mektup yazmak istediğinde iki kelimeyi bir araya getirememesi hatta “ki” ve “de” bağlaçlarını dahi yanlış kullanması gözlerden kaçmaz. Nitekim ikinci ve üçüncü bölümlerde İlya’nın aşık olmasıyla birlikte hayatında köklü değişiklikler olur. Arpacık çıkmaz olur, röpdeşambırın esamesi okunmaz ve mektup yazması gerektiğinde İlya şair kesiliverir. Leylak dalı da bu mekanizmanın bir parçasıdır. İlya’nın aşkının sembolü olan leylak dalı ikinci bölümde taptaze, pembesinin tonu şahsına münhasır bir bitkidir. Ancak üçüncü bölümde İlya ile Olga ayrılmışlardır. Leylak dalı da aheste aheste solar ve son bölümde mezarlıktaki yerini alır.

Oblomov’un Dünya edebiyatındaki tesiri azımsanmayacak düzeydedir. Zihnen çelişkiler evreninde eş güdümlü bir hayat süren alabildiğine içtenlikli İlya İlyiç Oblomov’un, Oğuz Atay’ı derinden etkilemesi su götürmez bir gerçektir. İlya ile Selim Işık (Tutunamayanlar) arasındaki koşutluk dikkat çeker. İlya’nın “Ah yarabbi, hayat bir türlü yakamı bırakmıyor, nereye gitsem peşimde” siteminin, Selim Işık’ın “Yaşamaktan yoruludum.”(T.408), “Savunmasız zavallılığımı düşünmeden beni hayatın ortasına attınız.”(T.475) yakarıları ile benzerliği yadsınmaz. Hatta Selim Işık Oblomov romanını okuduktan sonra bir hafta kendine gelemediğini (T.529) belirtir. Bu iki şahsı ayırt eden özellik ise Selim’in İlya nazarında daha eylemlerle dolu bir yaşam geçirmiş olması-

Oblomov'luk

dır.

“Peki,

Oblomov hep

öyle miydi?” diye

sorduğunuz duyar

gibiyim. Elbette ki değil-

di. Gençliğinde birçok ilme

heves etti. Birtakım yabancı

dillerden çeviriler yaptı, yapma-

ya çalıştı. Amansız hastalık “Oblo-

movluk”a boyun mu eğdi? Yorumu

açık bir konu ancak belirtmeliyiz ki Oblo-

movluk hiç de görüldüğü gibi beyhude bir

amaç değildir. Bu dışavurum, yaşamın keşmekeşi-

ne köklü bir sosyal protestodur. Oblomovluk; yok

olmaya yüz tutmuş geleneksel Rus toplum ahlakı,

anlayış ve uygulanış doğrultusunda İlya İlyiç Oblo-

mov'da destanlaşmıştır. Onda herkesin birer tutam

kendini bulma imkanı vardır. Aslında hepimiz içten içe birer Oblomovuzdur.

Yolunuzun Oblomov'a düşmesi dahilinde Ergin Altay çevirisini tavsiye ediyoruz. İncelememizde katıksız bir hayalperestin duygularına kalemimiz müsaade ettiğince tercüman olduk, olmaya çalıştık. Yazımızı Ahmet Özcan'ın şu sözleri ile sonlandırmak isteriz.

“Oblomovluk bir asosyallik değil, antisosyalliktir. Tembellik değil şuurlu atalettir. Agrofobi değil, bir varoluş trajedisidir.”

Yenisini kışkandıracak türden bir okuma olması dileğiyle...

1- Hermann Melville , "Moby Dick"

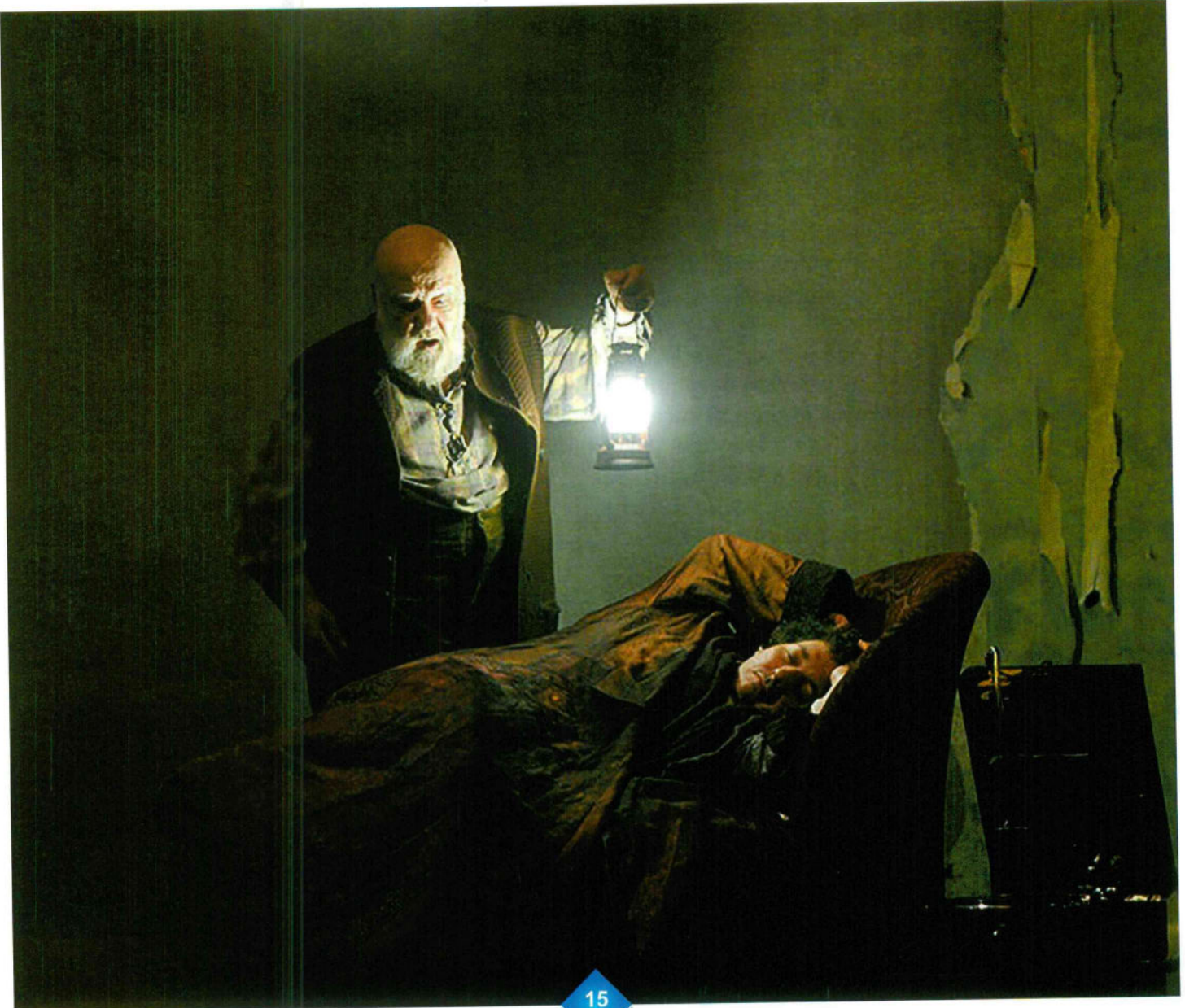
2- Lev Tolstoy , "Diriliş"

3- Victor Hugo , "Sefiller"

4- Henri Beyle Stendhal , "Kırmızı ve Siyah"

5- Fyodor Mihayloviç Dostoyevski , "Suç ve Ceza"

6- Lev Tolstoy , "Anna Karenina"

BEN, BEN VE YİNE BEN

Melisa
SÖZCÜ

Sapsarı ışık kaynağı benden binlerce kilometre uzaktan –gökyüzünden- ihtişamını göstermek istercesine ışınlarını ulaşabildiği her bir köşeye yolladı. Göz kapaklarıma ulaşan ışın et parçası delip geçti ve gözüme ulaştı. Kurduğum düş, bir efekt almışçasına etrafım turunculaştı. Nefes alışveriş sakinlikten bıkkınlığa dönüyordu. Bir an yattığım yemyeşil, yumuşak, pamuksu çimlerin içinden kafamı kaldırdım. Burada yatmak kan dolaşımımı ağırlaştırmıştı. Bileklerim uyuşmuş sırtım hafiften toprağın verdiği etki ile soğuk ve nemli bir hal almıştı. Nemli olmasının diğer bir sebebi de tabii ki tam olarak kafama değen ve beni huzursuzlaştıran güneşti.

Biraz daha yattığım yerde doğrularak oturur pozisyonumu aldım. Yanaklarımın alev alev yandığını hissettim. Kim bilir belki de pembeleşmişti. Hatta belki dememeliyim kesinlikle pembeleşmişti. Hemen arkamda duran koyu yeşil sallarından binlerde sarmaşık ve yaprak döken ağacı gördüm. Ağacın gövdesi o kadar büyük ki kollarımla ona sarılsam yarısını bile çevreleyemezdim.

Ağacın kabuğunda yürüyen minik karıncaların tepesine doğru yürüyüşü ile kafamı biraz kaldırdım. Kulaklarıma dolan sincap sesleri ile şaşırmıştım. Az önce benden başka –karıncalar hariç- hiçbir ses duymadığıma yemin edebilirdim. Kim bilir belki içim geçmiş uyuyakalmıştım. Evet, evet öyle olmuş olmalıydı. Karıncalara aldırış etmeden kafamı ağacın pürüzlü gövdesine yaslayarak biraz daha burada kalmak istedim. Dizlerimin üstünde iki hamlede yanına gittim. Omzunun üstünde bir kırıntı taşıyan karıncayı yakından incelemek için gözlerimi ona yaklaştırdım. Gözüme pek güzel gözükmüştü. Geceği yere parmağımı uzattım. Tırnağımdan yukarı çıktı ve parmağım boyunca ilerledi. Ne kadar çalışkan bir hayvandı.

Geriyeye dönüp sırtımı ağaca yasladım. Doğa beni sakinleştiriyordu. Dizlerimi karnıma çektim. Karıncanın yürüyüşü hızlandı koluma doğru ilerledi. Sırtındaki yükü koluma düşü. Geriyeye dönüp aldığı anda kafasını bir an da kaldırdı. Göz göze geldiğimizde kendimi çok tuhaf hissettim. Sanki birisi gözlerime mıknaş yerleştirmişti. Ve onun vücudu da demirden yapılmıştı. Tamı tamına 7 saniye bana baktı. Ben de ona... İçi-

me kuşku düşü. Yok- s a
hala uyanamamış mıydım? Kim bilir belki de hala rüyadaydım? Hayır, canım daha neler!

P a r -
maklarımın
ucuyla ken-
dime cim-
cik attım.
Hissede-
biliyordum.
O zaman
rüya de-
ğildi. Gözlerim
yeniden karıncayla
buluştuğunda sır-
tına yük-
lediği ek-
mek kırıntısını
gördüm. Ka-
fasının geriye
döndüğünü ve
bana alaycı bir
kalkaha attığını
duydum.
Gözleri-
mi birkaç
defa ovuş-
turdum.
Kalbimin
atışı hız-
lanmıştı.
Damarları-
ma kanın
basıncını
hissede-
biliyor-

dum. Buradan çıkmak istiyorlardı. Sol kulağım hafifçe uğuldamıştı. Omzumu yukarı kaldırıp kulağıma dokundurdum. Bu çok hızlı olmuştu. Birkaç saniyeden daha kısa... Koluma yeniden baktım. Karınca orda yoktu. Yere düşmüş olabileceğini düşündüm. Eğildiğimde gözüm arkamdaki ağacın gövdesine çarptı. Arkamda bembeyaz bir tavşan gördüm.

Korkuyla geriye doğru kendimi çektim. Bir çizgi film de gibiydim. Karnı ve kulaklarının işi pespembeydi. Kafasında siyah bir şapka vardı. Yukarıya doğru uzuyordu. Ortası renkli kumaş parçalarıyla sarılmış ve birde fiyonk şeklinde bağlanmıştı. Tanrım sanırım kafayı yiyorum diye içimden geçirdim. Bir kadın sesi mırıltısı duyduğumu hissettim. Hayır, sadece zihnim bunu uyduruyordu. Kim bilir belki de hepsi gerçektir? Saçmalama diyerek kendime güldüm. Sonra gülüşümden kork-

tum. Sonra korktuğuma güldüm. Sonra üzüldüm neden üzüldüğümü bile anlayamadım. Bir dakika içinde bin bir duygu yaşıyordum. O güneşin altında yatmamalıydım diye geçirdim aklımdan. Kesinlikle güneş geçmişti kafama. Hem ne diye yatarsın ki ortalıkta? Ama çimler güzeldi diye itiraz etti içimden bir ses. Sesin tonu kulağıma farklı geldi. Oysa kendimle konuştuğumda yine içimden kendi sesimi duyardım. İçimde farklı bir insan mı vardı? Evet diye cevapladı yeniden o ses. Korkmuştum. Korktum diye fısıldadım. Fakat bunu dışımdan değil içimden söylemiştim. Oysa farkında bile değildim ki. Neyin? Hiçbir şeyin... Derken? Parmak uçlarım kafamı tuttu.

Zihnimin içindeki düşüncelerin harf harf çıktığını hissettiğim anda korktum. Taş kesilmişim adeta. Kendimi o an ilk defa kukla gibi hissettim. Beni birisi tutuyormuş ve konuşturuyormuş gibi. Tüm bunlar, tüm bu olaylar tamı tamına 11 saniyede gerçekleşmişti. İçimden saymış mıydım? Kim bilir belki de birisi benim için saymıştı. Peki, ben bunu nereden bilebilirdim ki. O yüzden ben saymıştım. Korkudan olmalı diye geçirdim içimden. 11 saniye... 10'da sonra 12'den önce gelen... Zamanı hızlandıran birisi olduğunu düşünmeye başladım.

Tam da o sırada kulaklarıma bir erkek sesi ulaştı. Sesin tavşandan gelmesi beni ürküttü. Hipnoz olmuşçasına onu dinlemeye başladım.

"Hdmkdrdptllmkçdkkdrbnfrktmncnğrşyrmbrblsnbrnbnnttğndşnmyblbşldmıysntmnsbnkpdhnyplmımdyrmbrzbnırdmclmzmsnm?" Tavşan konuşuyordu. Orada bayılacak gibiydim ki bir güç buna engel oldu.

Evet diye mırıldandım. Hala daha ismimi bilmiyorum adım ne benim? O sırada... Sapsarı ışık kaynağı benden binlerce kilometre uzaktan -gökyüzünden- ihtişamını göstermek istercesine ışınlarını ulaşabildiği her bir köşeye yolladı. Göz kapaklarıma ulaşan ışın et parçası delip geçti ve gözüme ulaştı. Kurduğum düş, bir efekt almışçasına etrafım turunculaştı. Nefes alışverişim ferahlaştı. "Marie senin için turta yaptım limonatada var." Annemin seslenişi ile kalktım. "Yine mi çimlerde yatıyorsun. Hani kitap okuyacaktın?" "Ufak bir şekerleme yapmışım anne." dedim sesimi kısarak. "O güzel sarı saçların hep ot olmuş gel bakalım önce banyo yap sonra yersin." Diyerek eve yöneldi. Mavi elbisemin ucundan tutarak koşar adım peşinden gidecekken arkamdan gelen sesle geriye döndüm. Annem eve varmıştı bile. Minik pembe bir tavşan arkamda durmuş göz kırpmıştı. Kim bilir belki de yanlış görmüşümdür. Kim bilir belki de bir masalın içindeyimdir. Kendi kendime kıkırdadım ve eve girdim. Kim bilir belki de deliyimdir?

MÜLTECİ RUH

Batuhan
DELİKANLI

Emanet bedende
Mülteci bir ruh
Okyanusun ucunda...

Zifiri koyuda masum bir beyaz
Garip...
Tam üzerinde
Elime yapışkan iki aşğın vesikalığı
Kuralları ıslatan dudakların
Öyle ki
Belki Berlin yağmuru
Belki gevrek simidin yanında çay tadı

Saat üç olmuş
Martı sesleri yavaşlıyor
Ve yaklaşan ince sızı
Gurbet sarmışken nafiye
Yorulmuşken
Bir gün çekip gideceğim
Bunca gardan limandan
Ayrısı ne dersin?
Bu durak kendimden kalkar...

Saklanma yıldızların ardına
Çık, elma!
Göster
O huzur manzaralı yüzünü
Süzülüşünü kuğu misali
Ah,
İçime çektüğimde nefesin
Bayat bir tadı var
Nerelerdedir o koku
Ama farksız
Gökle yerin birleştiği yerde
Güneş yüzünü gösteriyor
Seni görüyorum

Bu sabah şafağın söktüğü saatler
Masada yanan alevden anılar mı?
Yoksa bastırduğымda yüreğime
O korda sen, orada mısın?
Kül kedisi...
İncitmeden bastırırım...

Şimdi nafilesiz
Çaresizdir ağız
Yeterdi kırk saniye ömür vermeye...

KAR KÜRESİ

Ayşenur GENÇ

3 zelzele, 2 kar, farklı bedenler. Camdan dışarıda gözlerim. Kar yavaş ve lapa lapa yağıyor üstüme. O da önündeki yığılı kâğıtların arasında boğuluyor. Büyük gürültülerden sonraki o derin sessizlik ortalığa hâkim. İçeriye sızan ince güneş iplerinin her yanımı sarması isteğime karşı koyamıyorum.

3 zelzele, 2 kar, farklı bedenler. Camdan dışarıda gözlerim. Kar yavaş ve lapa lapa yağıyor üstüme. O da yoğun alarm sesinde boğuluyordu. Ertele, ertele, ertele... Geç kalacak. Aceleyle fırladı yerinden. Neydi bugün günlerden? Salı ya! Önce ders sonra iş, arkadaşına da söz vermişti. E akşam da çıkmaz mıydı kafa dağıtmaya. Ne bulduysa geçirdi üstüne, kahvaltı mühim değil. Soğuğa karşı yaktı isyanını ve ta ciğerlerine kadar derin bir soluk... Kanında doğuştan varken isyan şimdi kim diyebilir "Çok alışmadan bırak şu mereti."

3 zelzele, 2 kar, farklı bedenler.

Karanlık. O da karanlıkta boğuluyordu. Uzun zamandır kar yağmadı üstüme. Hareket yok. Uyuyor muydu acaba? Yıllardır mı? Cama vurdum, bağırdım, zıpladım... Ses yok. Nerde unuttu yine beni? Biliyordum en büyük zelzele ondaydı o yüzden bu kadar hareketsizim. Sessizliklerden korkun.

Karanlıktan ve hiçlikten...

Kâğıtların arasındaki kalkabilmişti, işte geliyor, ışığı açtı. Karanlığın içindeki karanlığı en şefkatli haliyle öptü.

-Gelsene içeri, hatta kar küreni getir. Benimki de içerde. Bakalım en çok kime kar yağacak?

İşte beklediğim hareket: kar yavaş ve lapa lapa yağıyor üstüme.

3 zelzele, 2 kar, farklı bedenler. Biten işlerin içinde bitmiş gözlerle bana bakıyor. Ama gördüğü ben değilim. Kar yavaş ve lapa lapa yağıyor üstüme. Bu sefer hareketimin kaynağı çok uzaklardan geldi.

Necip Fazıl Kısakürek'in Hayatı ve Felsefesi Işığında Türk Edebiyatının Mihenk Taşı

ÇİLE

Büşra ÜLYENOĞLU

Her eser yazarının bir yansımasıdır. Satır aralarında, kullanılan kelimelerde, işlenen konularda yahut yazıtın yapısında kendini saklar. Önemli olan kitap ile birlikte bu sırları da çözmek, yazarı tanıyıp anlayabilmektir. Hele ki Çile gibi içinde bir ömrün izlerini taşıyor ise... Eline kitap kokusu sinmemiş ve edebiyat denizinin kenarından geçmemiş insanların bile dikkatini çeker. Kendini bir anda yazarın eşsiz hikayesi içinde bulur. İçinde 173 şiiri ve bu şiirlerin temalandırıldığı 14 bölümü barındıran bu eser, elbette Necip Fazıl'dan, hayatından ve felsefesinden ayrı düşünülemez. Her bir kelimesi bir günü, her bir dizesi bir ayıdır. Bu sebeptendir ki Çile'yi anlamak istiyorsak Necip Fazıl Kısakürek'i tanımak, Necip Fazıl Kısakürek'i tanımak istiyorsak Çile'yi anlamak gerekir.

Ahmet Necip Fazıl Kısakürek 24 Mayıs 1904/İstanbul

Babası zamanın Mektep-i Hukuk mezunlarının ileri gelen hukukçularından, annesi ise örnek bir Müslüman-Türk kadınıdır. Sanatçı kişiliğinin getirmiş olduğu haşarı ve bu önüne geçilemez çocuğun hayatı ve ahlaki ilk eğitimi yine babası gibi saygın bir iş adamı olan büyükbabası tarafından verilmiştir. Çok erken yaşlarda okuma yazma öğrenen Necip'in daha sonra babaannesi tarafından çeşitli kitaplar okumaya teşviki ile Çile kitabındaki konu, ruh, duygu ve hislerinin tohumu atılmıştır. Dünyaya geldiği ortam, yetiştiği aile, okuduğu kitaplar onun ileride kendini tanımasını; içindeki buhran ve sırrını çözmesine yardımcı olmuştur. Kim bilir belki de bu çocuk ileride kalemi ile bir devri yerinden oynatacaktır.

“Şairliğim on iki yaşında başladı.

Bahanesi tuhaftır.

Annem hastanedeydi. Ziyaretine gitmiştim... Beyaz yatak örtüsünde, siyah kaplı, küçük ve eski bir defter... Bitişikte yatan veremli genç kızın şiirleri varmış defterde... Haberi veren annem, bir an gözlerimin içini tarayıp:

-Senin dedi, şair olmanı ne kadar isterdim!

Annemin dileği bana içimde besleyip de on iki yaşına kadar farkında olmadığım bir şey gibi göründü. Varlık hikmetinin ta kendisi...”

Diye anlatır Üstad, Çile kitabının Şiirliğim ve Şairliğim bölümünde. Anlaşıldığı üzere hem içindeki cevher hem de ailesinin çocuklarına yaptığı bu karşılıksız destek sanat yönünü uyandırmıştır.

Necip Fazıl'ın mektep ve öğrenim serüveni ise farklı isimlerle dolu, değişim ve çeşitlilik üzerine kurulmuştur. Sarıklı hocalardan, Fransız Papaz'a kadar düşünce yapısı ve siyasi yönelimi farklı insanlardan dersler almıştır. Çile kitabı ve şiirleri incelendiğinde Tekke ve Fransız edebiyatından etkilendiğini doğrular niteliktedir. 1916 yılında “Ne oldumsa bu mektepte oldum.” Dediği ve şahsiyetinin ana dokusunun, şiirinin ise temelini atıldığı ‘Mekteb-i Fünun-u Bahriye’i Şahane’ye alınmıştır. Burada Yahya Kemal gibi isimlerden aldığı eğitim Necip Fazıl'ın şiirlerinin yapı taşlarından olan ‘ölçüyü’ oluşturmuş, ilk aruz talimi ile tanışmıştır. Hayatının en nazik dönemini geçirdiği Bahriye Mektebi içindeki bütün ışık cümbüşlerini kendisine gösteren bir ayna görevinde olmuştur. Burada aldığı eğitim ile metafizik düşünceyle tanışmış, Çile kitabının her satırında kendine özgü bir tarzı, düşünceyi kelimelerle kağıda nakşetmeyi öğrenmiştir.

“Hiçbir şiir yoktur ki vezin ve kafiye gibi şiiri âdi

lâf tertiplerinden ayıran birtakım dış ve kolay nispetlere bürünebilmek ustalığı yüzü suyu hürmetine, yalancı iklimini gerçekleştirebilsin ve balmumunda yemişlerini sahici diye sürebilsin.”

On yedi yaşında o günkü adıyla ‘İstanbul Darülfünunu Edebiyat Medresesi Felsefe Şubesi’ne girmiştir. O dönemin edebiyat alemini Ziya Gökalp'in kurup Yakup Kadri ve arkadaşlarının çıkardığı Yeni Mecmua, Dergah, Anadolu Mecmuası gibi dergiler oluşturmaktaydı. Şairlik serüveninde ilk şiiri Yeni Mecmua'da yayınlanan Necip Fazıl milli görüş ve düşüncelerinin temelini atarak Çile kitabında Dava ve Cemiyet başlıklı şiirlerinin ana fikrini almıştır.

“Allah'ın seçtiği kurtulmuş millet!

Güneşten başını göklere yükselt!”

Cumhuriyet'in ilanından bir yıl sonra Maarif Vekâlet'inin Avrupa'ya tahsile gönderilecek ilk talebeler arasında olup Paris'e Sorbon Üniversitesi Felsefe Bölümüne girmiştir. Paris hayatı, kendini arayışının müthiş yıkımı ve korkunç girinti çıkıntıları arasında nefes cesareti bakımından şiirlerine de yansımıştır.

“Hırsıma ne şöhret yetti, ne de şan;

Döndüğüm her nokta dünyadan nişan.

Nefsimin ardından koştum perişan,

Ondan bir kıl bile avlayamadım.”

Henüz yirmi dört yaşındayken “Kaldırımlar” isimli ikinci şiir kitabının yayımlandığı ve ortalığı hayret seslerinin bürüdüğü, tanınmaya başladığı yıllarıdır.

“Sokaktayım, kimsesiz bir sokak ortasında;

Yürüyorum, arkama bakmadan yürüyorum.

Yolumun karanlığa sapanan noktasında,

Sanki beni bekleyen bir hayal görüyorum.”

On iki yaşından otuz yaşına kadar süren kendine gelme, billurlaşma ve mesafelerin ötesindeki hakikatleri görmek çabası sürmüş, bir çıkış yolu aramıştır. “... Hayatım, başından beri muazzam bir şeyi bulmanın cereyanı içinde akıyordu. Şu veya bu miskin ve vesilelerin hassasiyeti içinde birini arıyordum...” Bir akşam bindiği vapurda karşısına oturan ve gözlerini ondan ayırmayan o güne kadar hiç görmediği Hızır tavırlı bir adam, ona, kainat çapında bir umut kapısı daha açtı. Abdülhakim Arvasi ile tanıştı. O günden sonra özünde zaten var olan dini yönelişine daha fazla ağırlık vermiştir.

“Tam otuz yıl saatim işlemiş ben durmuşum;

Gökyüzünden habersiz uçurtma uçurmuşum...”

“Şiir, Allah’ı sır ve güzellik yolunda aramaya işidir.” Diye belirtir şiir kitabında.

1930’lu yıllardan sonra mistisizm ve İslami değerleri bir araya getirerek madde ve ruh arasında kendi içinde yaşadığı karanlık dönemlerini kalemi ve kağıdıyla ilmek ilmek işlemiştir.

“Ateşten zehrini tattım bu okun,
Bir anda kül etti can elmasımı.
Sanki burnum değdi burnuna (yok)un,
Kustum öz ağzımdan kafatasımı.”

Dizeleriyle Çile şiirinde bu ruh karışıklığını dile getirmiştir. Sanat hayatının dönüm noktalarından olan Çile şiiri Çile kitabında mistik ve metafizik devreyi anlatarak ‘Allah’ başlıklı bölüme, Kaldırımlar şiiri ferdiyetçiliğini göstererek ‘Şehir’ başlıklı bölüme, Sakarya Türküsü ise milli bilinç ve tarih bilgisi ile Çile kitabının ‘Dava ve Cemiyet’ bölümünde kendine yer bulmuştur. Bölüm başlıklarından da anla-

şıldığı gibi Çile’de yer alan şiirler, fertten cemiyete kadar uzanan birçok meseleyi ve kendine has düşüncelerine, hayatını, kısacası kendini anlatır.

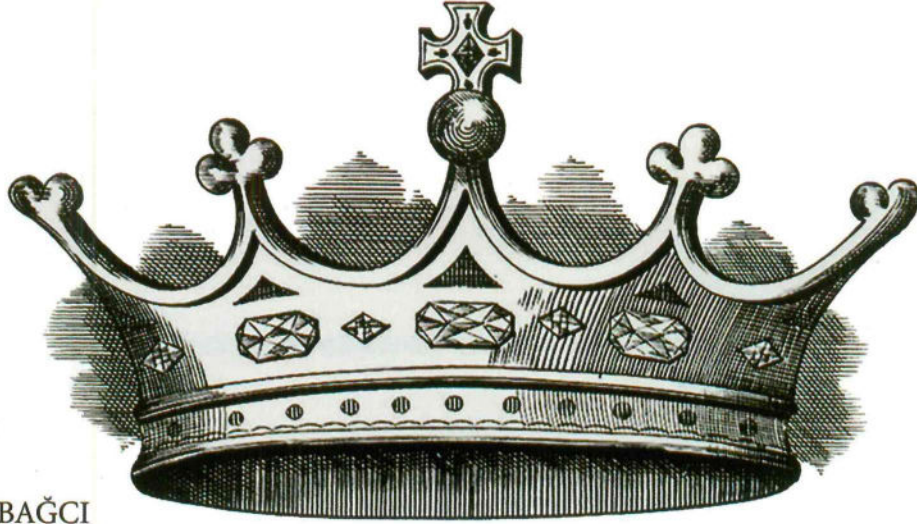
Son yıllarında yazdığı ve ölümünden sonra kitabına ilave edilenlerle birlikte Çile’de 173 şiir ayrıca kendisinin ‘Noktalama’ adını verdiği 213 beyit bulunmaktadır.

Necip Fazıl Kısakürek, insan ruhunun mistik, trajik dehlizlerinde cesurca dolaşmış, kendi politikasını yazmış bir şair olarak Modern Türk şiirinin fikir ve dava adamı kimliğiyle de Türk düşünce hayatının en önemli isimlerinden olmuştur.

“Şiir bu mukaddes eşğin süpürgesi; şair de boynundaki süpürücülük borcuyla insanoğlunun en yüksek rütbelerinden birisi... Ben bu rütbelerin en yükseği içinde O’nun ümmetlik liyâkatının en alçak ferdi olarak, o mukaddes eşğin süpürücüsüyüm!

Kendimi böylece takdim ederim.”

ZİNDAN

Emirhan Yakup BAĞCI

Yukardan gelen çan seslerini daha iyi duyabilmek için kulağını hafifçe duvara dayadı. Duyduğu ses Şeytan'ın kahkahaları, halkın ise sevinç çığlıklarıydı. Taç giyme töreninin sesleriydi bunlar. Bir zamanlar kendisi de bir kraldı. Şimdi ise bu kasvetli zindanda çürüyen yalnızca bedeniydi. Ruhunun çektiği azap ise ebediydi.

**"KRALIMIZ ÇOK YAŞA!
KRALIMIZ ÇOK YAŞA!"**

Halk yüksek naralar atarak yeni kralını selamlıyordu. Yeni bir sonun başlangıcıydı bu. Belki de aynı sonun başka bir başlangıcı. Kralın onuruna kaldırılan kadehler zindanlardan akan ıstırapla dolduruluyorlardı. Sevinçle söylenen şarkıların melodisinde gizliydi nefreti. Yapılan gösteriler vahşetten alıyordu neşesini. Kralın ise mutluluğun sarhoşluğundan görmüyordu gözü hiçbir şeyi. Uzun süren şanlı gösterilerden sonra nihayet tören bitti ve kral odasına çekilebildi. Tam yatağına uzanacakken mumların titrek alevleri birden farklı tonlara büründü. Simsiyah gökyüzü aniden kıpkırmızı bir kubbe halini aldı. Kralın dünyası bir anda kaosu eşliğinde çalkalanan bir cehenneme dönüşmüştü sanki. Sarhoşluğun etkisi diye düşündü ilk başta. Ama o anda önünde belli belirsiz bir silüet göründü. Şeytani bir varlıktı bu. Yaydığı kötülük öylesine kuvvetliydi ki bunun hayal olmadığını anladı. Şeytan, ruhunun lanetinden bahsetti ona. Kaderinin nasıl karanlık olduğundan, yapacağı hiçbir eylemin, hiçbir seçi-

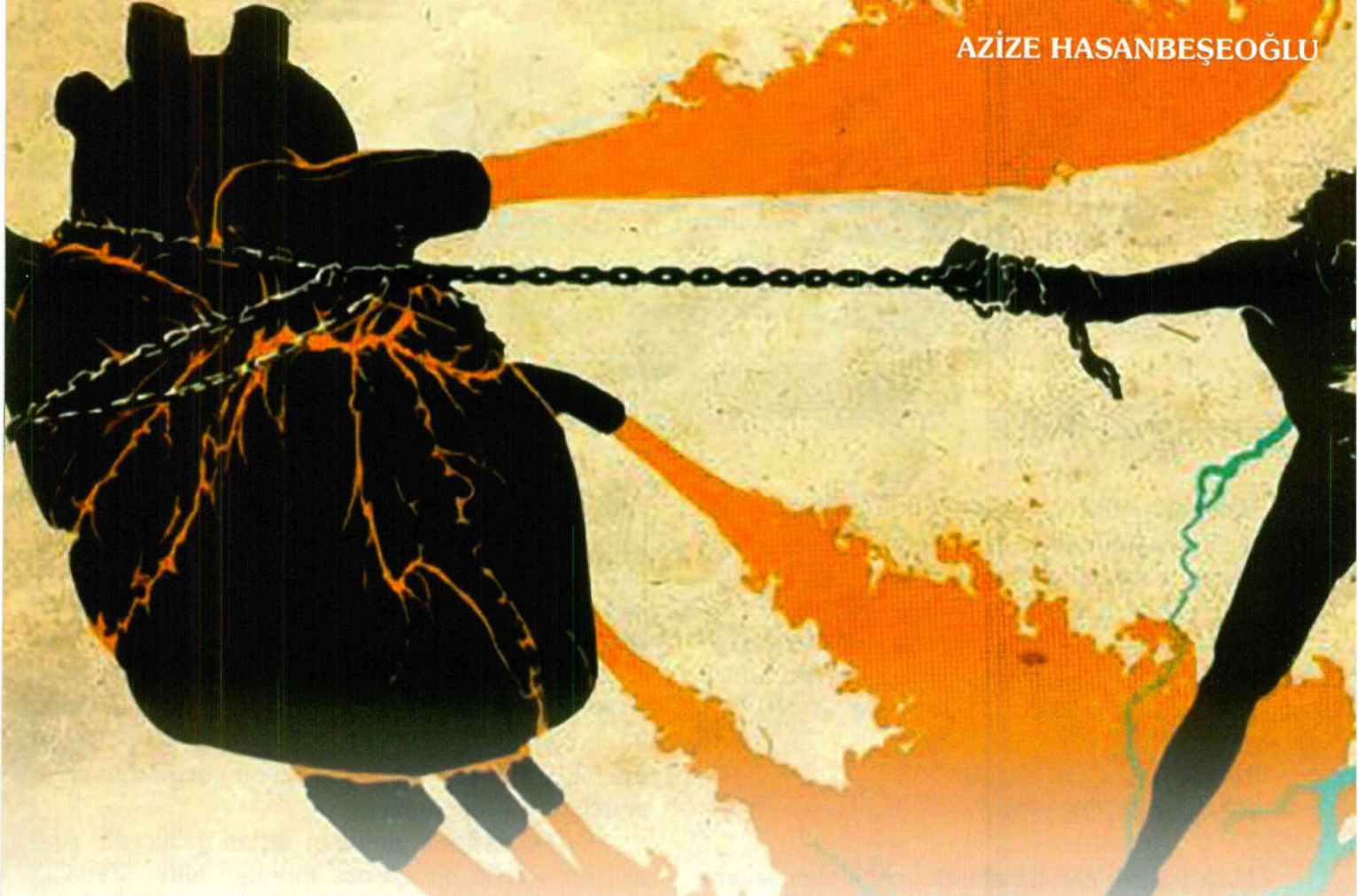
min onu bu sondan alıkoymayacağından, kendi kararlarını verdiğini sandığı her an aslında kendisini nasıl eğlendireceğinden bahsetti ona. Silüet aniden kayboldu ve her şey eski haline geri döndü. Kral korkudan tir tir titrer vaziyetteydi. Yanağının ortasında terleriyle buluşan gözyaşları akıp gidiyordu korkmuş ve kederlenmiş çehresinden. "Adaletsizlik bu." diye düşündü. Daha krallığı bırak kendi kaderini bile belirleyemeyen, şeytani bir gücün esiri olan lanetli bir kraldı çünkü o.

Yukarıdan yine çan sesleri geliyordu. Ancak bu seferki bir cenaze törenine aitti. "Zavallı, öldüğü için azabının son bulduğunu sanıyor. Oysa ruhunun çekeceği acının sonsuzluğunu bilmiyor." diye düşündü lanetli ruh. Zira kendisi de öyle düşünmemiş miydi verdiği her kararın aslında kendi kararı olmadığını bilmenin verdiği o acıyla yaşarken. Yıllar boyunca doğru olanı yaptığını zannettiği her saniye aslında daha da dibe batmamış mıydı? Şeytanın ona biçtiği kadere karşı gelmeye çalışırken insanların riyakarlıkları ve nankörlükleri ile boğuşmamış mıydı? Ama artık anlamsızdı bütün bunlar. Anlamıştı çünkü onu yenemeyeceğini. Kurtulamamıştı ruhu bu esaretten. O sırada karşıdan gelen ışık hüzmesine bakmak için kafasını hafifçe yukarı kaldırdı. Zindanın kapıları aralanmıştı. Ve işte gidiyordu bir kez daha bir kralın bedeninde hayat bulmaya. Asla bitmek bilmeyen lanetli sonuna...

AŞKA ÖVGÜ

AZİZE HASANBEŞEOĞLU

“Tarifsiz duygu” olarak tarif ettiğimiz duygudur aşk. Tabii duygu demek ne kadar doğruysa. Durağan bir ruhu harekete geçirmek, tebessümleri gülüş yapmak gibi zorlu içgüdüleri uyandıran esrarengiz şey yani aşk bir duyguya duyguların en kutsalıdır. Mutluluk kadar sıradanlaştırılmaz, üzgün olmak kadar kolaylaştırılmaz. O; mutluluk, üzümlük ve nice duyguları barındırır, onlarla kendini yaratır.

Aşk, bir zaaftan ziyade bir teslimiyettir. Bir gülüşü, bin kez hatrında canlandırmaktır; bir sesleniş, bin kez yüreğinde hissetmektir. Aşk bir kere yaşanmışlığı ruhun derinliğinde canlandırarak işlemektir.

Zemheri ayazında yüreğe düşen ilk cemredir aşk. Her şeye yeniden başlamak, yeni umutlarla güzelleşmektir. Hayatın bazen en sert fırtnasında, bazen de en içten esintisinde başka bir benlikte yalnızlığa merhem bulmaktır aşık olmak. Ansızın gelir konar, farkına bile varamazsın.

Sahra'ya düşen yağmur tanesine dokunabilmektir aşk. Bir süre dil dönmeyince konuşmayı unuttur insan, mırıltılar yok olunca da işitmeyi unuttur. Gariptir ki aşık

olmayınca aşıl olmayı unutmaz insan. Kalp onu arar her an ve an. Nefes alması, iyileşmesi gerek; pes etmeyişi bundan. Bir deva mıdır aşk? Evet, kalbe deva. Onlarca beden arasında sana ait olan düşünceyi bulmak, bir nevi diğer yarını bulup kendini tamamlamaktır.

Tutsak alınmış bir kuyuda çıkışı aydınlatan ateşböceğidir aşk. Küçük, etkisiz gözükse de tesiri büyük olan çıkış yolu, son umut ışığı. Zifiri karanlıkta doğan dolunay misali aşk. Hiçliğin ortasında, hiçliğin hiçlik olduğunu öğretiyor. Onca karakter içinde sana ait olanı sana getiriyor. Ruhuna uygun dikilmiş ruhtadır aşk. Aşk; kelimenin hecesi oluyor, şiirler yazıyor. Kendi kalemiyle kendini anlatmaya çalışıyor. İnsan yaşayınca anlıyor, öğreniyor.

Ne gündüz ne de gece, tanyeri aşk. En güzel fotoğraflar bu belirsizlikte çekiliyor, en güzel anlar bu kısıkaçta yaşanıyor, en kötü son belki de güzel başlangıç oluyor. Aşk işte hep bir belirsiz, bir kaçak. Nasıl yaşanacağı, nasıl bulunacağı, ne zaman geleceği meçhul. Tek gerçek var ki oda aşkın çaresi yok. Aşkın yerini doldurabilecek bir mucize, aşkı anlatmaya yetecek kelime yok.

AŞKA YERĞİ

MEHMET SERDAR DEMİRAL

Aşk yanılgısı, insanlık tarihi boyunca, edebiyat ve sanat dalları başta olmak üzere, çeşitli formlarda izini göstermiştir. İnsanlık tarihi diyorum çünkü kafamızın içinde plastik bir organ büyütmeğe başladığımızdan bu yana insanların “yarım akıllılığının” ürünüdür aşk.

Akli gelişimimizle birlikte keşfedilmemiş düşünsel sulara açıldık ki bu hali hazırda bilinmez olana daha da bilinmezlik kattı. Cevap getirecek kadar yetkin olamadığımız meselelere kılıflar uydurduk. Medeniyetlerin oluşmasını ve toplumların kültürel değerler edinmesini bu kılıflar sağlamış olsa bile aynı kılıflar kimi gerçeklerin üstünü mübalağa ve güzellemeler ile örtülmesine sebep oldu. Aşk yanılgısı da bu örtülerden biri olması yanı sıra en kalınlarından.

Yapısı gereği hiyerarşik olan insan çok eşliliğe yatkındır. Tarih boyunca bu neredeyse bütün kültürlerde kendisini göstermiştir. İlkel düzeyde mantıklıdır da. Bir dişiye karşı ilgisini kaybeden er bir diğer dişiye yönelir ki bu sayede üremenin devamlılığı sağlanır. Yalnız ne zaman ki kendileri hayatta kalma endişesinden kurtulmuş ve kendisine yönelecek zamanı bulmuş, o vakit karşı cinse olan hislerine kılıf uyduracak zamanı bulmuştur insan. “Aşk” demiş adına, sesi uzaktan güzel gelen davul.

Sesi uzaktan güzeldir çünkü ne zaman arzulanan birey ile vuslata erirse “Aşk ölüyor”. Modern insanın evlilik sonrası derdini en çok çektiği olaydır bu. Tersine ne vakit birey vuslata ermez, o zaman arzular kabarrır. Öyle ki ya zamanın sizi bu ilkel arzular ile esareti altına almasını beklersiniz ya da bir parçanızı geride bırakır ve hayatı yarım, kırılmış bir birey olarak yaşamaya devam edersiniz. İlk duruma örnek vermek gerekirse Mecnun kendini Leyla için çöllere atmamış mıdır?

Oysaki temiz bir zihinle bakılacak olursa açıkça görülür ki bu arzu insanın sahiplenme güdüsünden fazlası değildir. Sahip olamadıkça istenir, sahip olunca değersizleşir. Dolayısıyla aşkın bir çocuğun mağaza rafında gördüğü oyuncaktan üstün tarafı yoktur.

Dilerim ki kendini tanımaktan bu denli uzaklaşmış olan modern zamanın modern insanı, bu basit gerçeğin farkındalığına varır ve Yedi Meşalecilerin tabiriyle: “Ayşe, Fatma terrenümleri...”ni bir kenara bırakır. Karşı cinse karşı duyduğu derin arzuların yan etkileri sonucu kendini çöllere atmaktansa mühim olanın bizzat kendisi olduğu farkındalığına erer.

Malum insan hayatı kıymetlidir. Maneviyat çölüne be-devi düşmekten çok daha fazlasını hak eder.

Unutmak istediklerimizi unuttuk mu sanki.
Unutamadıklarımız zaten hep ilkti.
Terk edip gidenlere gelmesin söz.
Onlar zaten bırakıp gitti.

BELKİ

GAMZENUR KARAŞOĞLU

Bırakıp gidenler belki mutluydu.
Geride kalanlar yarından umutlu.
Belki gelirdi gidenler birgün.
Belki de gelirdi, belki de birgün.

İsmet Kösoğlu

SAAT

Durman gerek bazen,
Mezardaki insan gibi.
Tuzların alınsın,
Tahtadaki tebeşir misali.

Susup dinlemen lazım
Ne kadar çok ses var.
Geri dönüp gitme desem
Yerin zaten duvar.
Özlerim ya belki bitince
Kırılıp düştüğünde
Ölürüm, akıp gidince
Gözlerime görünmediğinde.

Her yerde harşındasın
Elimde, duvarda, kolumda.
Elbet birgün duracaksın
Eninde ya da sonunda.

Şair Terennümü

SEVGİNUR KIRMIZIOĞLU

“Şairler boş, kaldırın” dedi, şiir kılığına bürünmüş adam. Kalem saygıda kusur etmeyip eğildi önünde. Ya kaldırıp başını diyemeseydi ne olurdu şair? Kalır mıydı kendi yarasıyla, kanar mıydı hâla?

Şair! Dur biraz yetişemiyorum sana. Benden yıllar önceydin ama yetişemiyorum. Şair! Bekle biraz. Hızla gitme okyanus gibi derin dostluğuna. Kal biraz, biraz daha... Kalemin yanakları kızarır mıydı sen yazarken? Kağıt tutuşur muydu kendiliğinden?

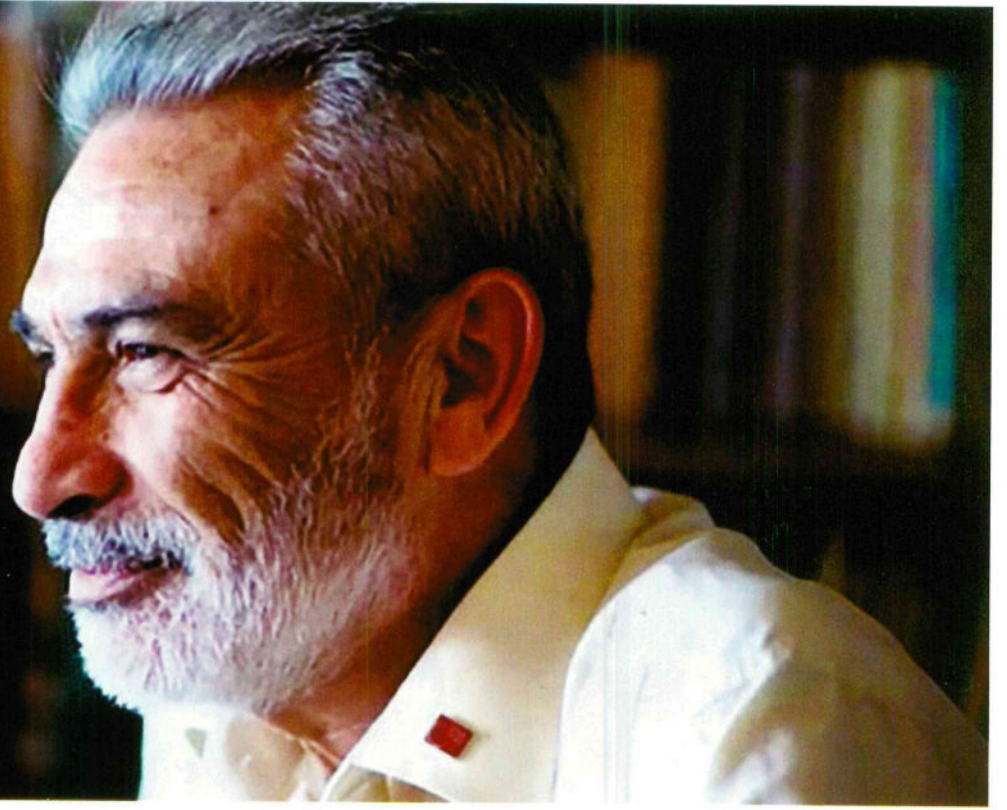
Şiir! Utandırdın beni. Yazdıklarından, kalemden, aşkından tutuşan kağıttan. Eğildim önünde...

Pervasızca gelen yazma isteği! Nasıl bu kadar ele geçirdin ruhumun en boş yerini? Bütün benliğimle örü-

yorum şimdi kozamı, özgürlüğünü merak eden tırtıl misali. Müphem bir vakitte olacak bu bilirim. Ama vurgunum bu isteğe. Anlamak isterim bu müptela olduğum şeyi. Zor, severek, tebessüm ettiğim o şiirleri yazabilmek. Yaşasam anlayabilir miydim? Onlarla yaşasam...

Zarif bir adam öğretir miydi bize şiirlerde nefes almayı, nefessiz kalmayı? İsterdim. Acı çekerek olsa da öğrenmeyi isterdim. Yaşımdan yorgun, yaşımdan telaşlıyım bugünlerde. Telaşım şiirlerdeki hayatın varlığını bulmak. Yorgunluğum, bulamadığımız dünya. Bir başka güzel olurdu günlerimiz, okumanın yasak olduğu günlerde dahi...

İSMET ÖZEL VE KASTAMONU

YALÇIN ULUPINAR

Cemal Süreya'nın tabiriyle "solcuların vazgeçemediği, sağcılarının da bir türlü tam sahiplenemediği" Türk edebiyatının yaşayan en büyük şairlerinden ve düşünürlerinden İsmet Özel 1944 yılında doğdu. İsmet Özel de yaşamının bir döneminde yolu Kastamonu'ya düşen bir şair ve düşünce adamı. İsmet Özel ilkokulu Kastamonu'da Abdülhakhamit İlkokulunda okumuştur. Bu okuldan 1955 yılında mezun olmuştur. Polis memuru bir babanın çocuğu olan Özel, babasının tayini için bulunduğu Kastamonu'dan 1955 yılında babasının tayini çıkması nedeniyle ayrılmıştır. Kastamonu İsmet Özel'de ve şiirinde hem içsel hem imgesel etkiler bırakmıştır.

İsmet Özel ilk şiirim dediği "Kış"ı Kastamonu'da yazmıştır. Bir ilkokul öğrencisi iken yazdığı "Kış" şiirini daha sonra ilginç bir biçimde, şairliğinin kırkıncı yılında çıkardığı ve Türk edebiyatının en önemli şiir kitaplarından birisi olan Erbain'e de almıştır. "Kış" şiiri muhtemelen Abdülhakhamit İlkokulu'nun çıkardığı, "İlkokul Postası" dergisinde 28 Şubat 1954 tarihinde yayımlanmıştır ilk olarak, daha sonra ise Erbain'de ilk şiir olarak. Şairin 10 yaşında yazdığı ilk şiiri ustalık dönemi şiirlerini içinde yayımlaması ilginç bulunmuştur.

"Kış geldi" kar yağdı,
Her yere soğuk saldı.
İki taraf olsak,
Kar topu oynasak.
Yaz gitti, güz gitti,
Yine geldi kış baba.

İsmet Özel ilkokul yıllarında Akmesic mahallesinde bulunan Enginçeşme Sokak'ta oturur. Bu sokağın ismi şairin "Rinoseros'un Dinozorlara Can Yakan Bir Cevabı" şiirinde geçer.

Yine şairin Mustafa Kutlu'ya ithaf ettiği "İki Kanat" şiirinde çocukluğunun Kastamonu imgesine rastlarız. Şair çocukluğundan aklında kalan görüntüleri bu şiirde kullanmıştır.

Bizim ahşap evimizin kapısı Kastamonu'da iki kanatlıydı. Biri hep kapalı dururdu kanatların ardında demir dayak.

Gece olur karanlığın haşyetinden kapanırdı tek kanat. Boyasızdı tahta kapı bu yanıyla güvenirdim ona. Yıl elli üç. Üçteyim.

Dövüşmek üzereyken bir yaşıtımla Malenkof! diye bağırmışım öfkeden patlayarak zavallı arkadaşım hiç bir şey anlaşılmayan bu telaffuz karşısında şaşırıp kaçtı bağıra ağlaya.

Sonra kızlar geldi bir kanadı açılmayan boyasız kapının önündeki betonda rond yaptılar ve raspa oynadılar: Raspa raspa ras

Kore'ye mektup yas.

Bir diğer Kastamonu imgesine şairin 1966 yılında yayımladığı ilk şiir kitabı "Geceleyin Bir Koşu"da rastlarız. Şairin kendi imkanları ile çıkardığı kitaba adını veren şiiri şair 1963'te yazmıştır. Bu şiirde "Mori, bakırcı çarşısı, incitepe / ağzımın üniformasına sokulurdu" dizeleri vardır. İlk dizede geçen "bakırcı çarşısı" ve "incitepe", Kastamonu'dadır. Bakırcılar Çarşısı, İsmet Özel'in öğrenim gördüğü Abdülhakhamit İlkokulunun iki yüz metre

aşağısındadır. İncitepe ise bu okulun üç yüz metre yukarısından başlar. Şiirde geçen "mori", Muharrem isimli bir arkadaşının isminin "mori" olarak kısaltılmış halidir. Bu durum, Kastamonulu eğitimci Zeki Karaman tarafından İsmet Özel'e bizzat sorulmuş ve bu cevap alınmıştır. Bahsi geçen Mori halen hayattadır ve lakabı halen Mori'dir. Bunu şiirde geçen Mori de bir röportajda dile getirmiştir. Mori'nin gerçek adı Muharrem Şimşek ama Kastamonu'da herkes onu Mori diye tanıyor. Bu ismi ise ona çocukluk yıllarında Arnavut arkadaşları takmış: "Arnavutlar Muharrem'e Mori derler bana da Mori diye sesleniyorlardı. Bir süre sonra herkes Mori demeye başladı ve hâlâ bu isimle anılıyorum."

Şairin "Arap Komiserin Oğlu" şiiri yine Kastamonu isminin geçtiği bir şiirdir. Şair Kastamonu'da katıldığı bir söyleşide ve başka söyleşilerde babasının komiser olmasından dolayı çocukluğunda kendisine "Arap Komiserin Oğlu" denildiğini anlatmıştır. Şair "Arap Komiserin Oğlu" isimli uzun şiirin bir bölümünde yine babasının yaşam öyküsünü imgelemektedir. Şiirin iki bölümünde Kastamonu geçmektedir.

...
mesele dahil masallarda
meseleye musul da dahil ki
üç oğlun başkomiserlikten küçük oğlu
izmir muğla van/aşkale hakkari
kayseri söke kastamonu
tekaüt oldu

...
an kayseri an söke kastamonu anadolu bozkırı
pirinç kurna dudakla yalağın yansısı
veciz ağılatır anlatısı.

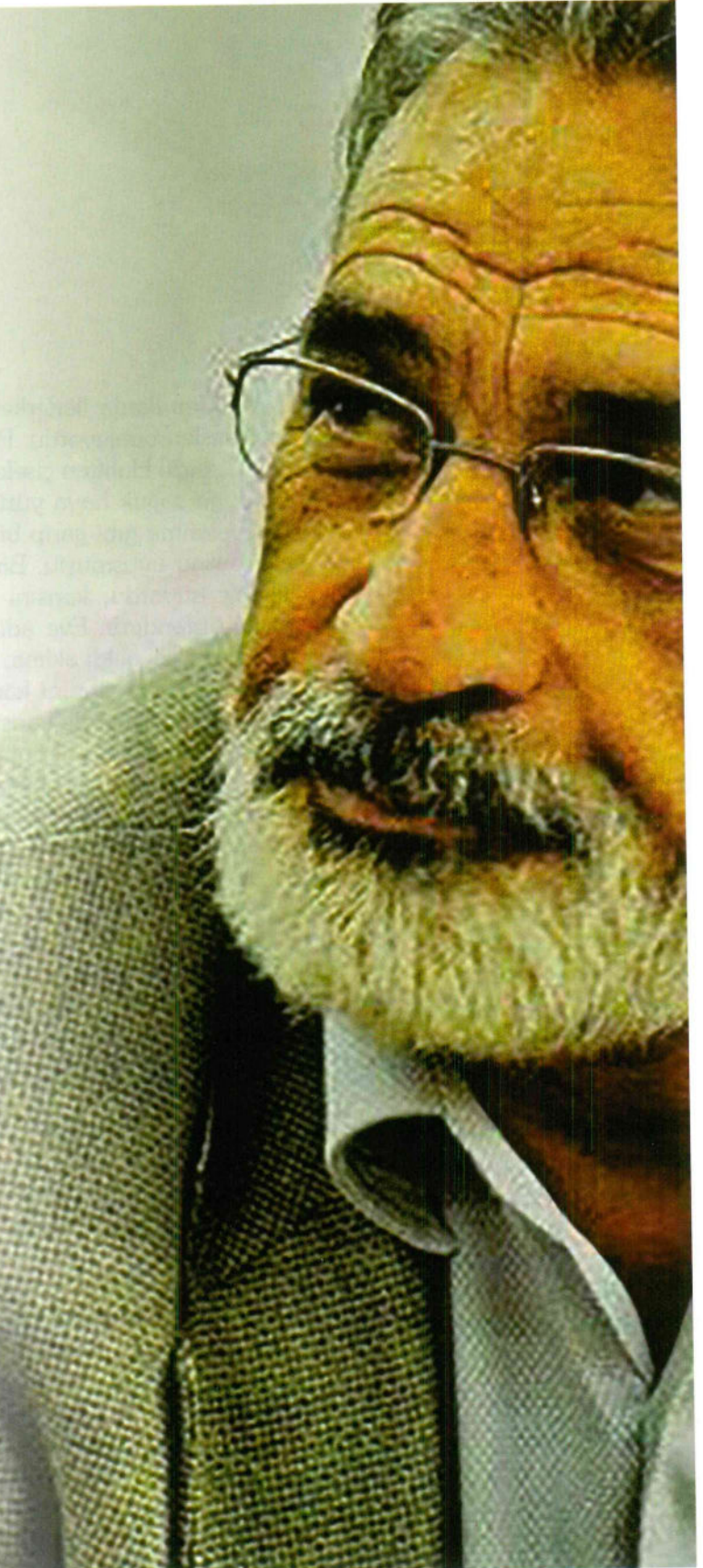
...
İsmet Özel 24 Şubat 2017'de Kastamonu Üniversitesinde katıldığı bir söyleşi ve imza gününde çocukluğundaki Kastamonu'dan da bahsetmişti. Kendisine "Arap Komiserin Oğlu" denildiğini, Kastamonu'da Ramazan aylarında teravih namazlarına gidenlerin yolunu kesip maniler söyleyerek para topladığını da anlatmıştır. İsmet Özel Kastamonu'da kısa bir çocukluk döneminde bulunmasına rağmen o dönemki yaşadıklarını içselleştirerek şiirlerinde imge ve görüntü olarak bolca kullandığını görüyoruz. Bunu Murat Mentesh'le yaptığı mülakata verdiği cevapta da görebiliriz.

-Arap Komiserin Oğlu şiiriniz otobiyografik mi olacak?

-Benim otobiyografik olmayan şiirim mi var?

İsmet Özel Kastamonu Üniversitesinde yaptığı söyleşi sonrasında geçtiği Nasrullah Camii'nde İstiklal Marşı'nın on kitasını cemaatle besteli biçimde okuması ile de gündeme gelmiş, bu görüntü sosyal medyada çok defa paylaşılmıştır.

İsmet Özel Türk şiirini ve düşünce hayatını derinden etkileyen bir şairdir. Onun kullandığı imgelerde, söylemlerde Kastamonu ve Kastamonu'da yaşadığı çocukluğu da açık ve örtülü olarak yer almış, şiirini ve düşünce hayatını zenginleştirmiştir.

<http://www.biyografya.com/biyografi/10878>
<http://bakmaklar.blogspot.com.tr/2012/02/ismet-ozelin-rinoserosun-dinozorulara.html>
<http://www.kastamonur.com/iki-kanat-ismet-ozel/>
<http://www.dunyabizim.com/gezi-mekan/10778/kastamonudan-gecenleri-mulki-erkan-bilir-mi>
<https://www.yenisafak.com/hayat/ismet-ozelinmorisiyim-3163828>
Kenan Turan'ın aktarıyla
<https://epilog.mefhum.org/ismet-ozel-ile-mulakat-murat-mentesh/>
<https://www.youtube.com/watch?v=HJePLyJlJlg>

HUZUR UYKUSU

Melike Ayşe KARAÇAYLI

Islak kaldırımlarda ilerlerken ardında tok topuk sesleri bırakıyordu. Paltosunun yakasını kaldırdı. Hafiften çiseleyen karın sebep olduğu soğuk hava yüzüne çarpıyor, karıncalanma gibi garip bir his bırakıyordu. Burnu uyuşmuştu. Bir an önce eve gitmek istiyordu, karısını özlemişti. Adımlarını hızlandırdı. Eve adım attığında oluşan sessizlik geldi aklına, canı sıkıldı. Düşünceler yine zihnini karıştırmaya başlamıştı. Uzun zamandır karısı ile aşklarının tesir ettiği bir bebeklerinin olmasını çok istiyorlardı ama onları hayata bağlayacak böyle bir melekten mahrumlardı. Yalnız kaldıklarında hüznle yoğrulmuş manalı bakışmaların sebebi de buydu. Bu durum onları o kadar üzüyor ve yıpratıyordu ki, son zamanlarda tek düşünceleri büyük bir içtenlikle evlat edinmek olmuştu. Sokaklarda yahut çeşitli yerlerde sevgiye aç kalmış minik bir kalbin açlığını gidermek ve bir çocuğa güzel yaşam koşulları sunabilme fikri bile kalplerini ısıtıyordu. Aklından bu gibi düşünceler geçerken arkasından seslenen çocuk sesiyle irkildi.

Taze kuruyemişler, sıcacık... Almak ister misiniz?

Orta boylu, yedi yaşlarında, gür siyah saçlarının hafif rüzgarda dalgalandığı bu çocuğu seviyordu. Soğuktan pembeleşmiş yanaklarıyla kendisine tebessüm eden bu çocuk bakkalın oğlu Rıza idi. Çoğu akşam buradan bir küçük kese kağıdına kuruyemiş koydururdu sırf onun gönlü olsun diye. Çocuğun başını şefkatle okşayarak biraz fıstık istediğini söyledi. Dükkana giren çocuk elinde kahverengi kese kağıdıyla geri döndü. Sevecen bir tavırla parayı uzatarak, çocuğa teşekkür etti. Yavaş adımlarla uzaklaşırken ardından hala çocuğun tiz bağırışları duyuluyordu. Köşeyi döndüğünde yer yer kavlamış boyası, demir balkonlarıyla oturduğu bina görünmüştü. Fıstıkçı çocuğun silikleşen sesiyle eve doğru ilerledi.

Apartman kapısına yaklaştığında boğuk, ağlama sesine benzeyen bir ses duydu. Yavaşça sesin geldiği yöne doğru temkinli adımlar attı. Battaniyenin altından ilk bakışta gözükken bir çift göz ve kıpkırmızı bir burun oldu ama bir çocuğu bu. İyi ama bu soğukta bu ıssız yerde tek başına bu halde ne arıyordu? Kaybolmuş yahut kimsesiz idi. Yavaşça yaklaştı. Çocuk hafif bir iniltiyle geriye çekildi. Onu korkutmak istemiyordu. Eğilerek:

—Sana zarar vermeyeceğim, korkma diyerek çocuğun başını usulca okşadı. Belirgin kirpiklerinin badem rengi gözlerini çerçevelediği, minik burnundaki kavisin ona tatlı bir hava kattığı, en fazla altı yaşlarında bir çocuğu bu ürkek bakışların sahibi. Üstündeki battaniye incecikti ve yıpranan iplikleri yer yer yırtılmıştı. Eski bir kadife pantolon ve kirli bir kazak incecik kemikli bedenini yeterince ısıtmıyor olacak ki soğuktan adeta titriyordu. Yanaklarında gözyaşlarının izlediği yoldan kalan izler seçiliyor, hüznü bakan gözleri insanın yüreğine işliyordu. O an onu alıp hemen eve götürmeyi düşündü. Ama ailesinin meraklanacağı ihtimalini hesaba katarak çocuğa sordu:

—Annen baban neredeler evladım?

Titreyen çocuk başını iki yana sallayarak annesi babası olmadığını söyledi. Buna verecek bir cevap bulamayınca onu eve götürüp iyileştirmenin şu an verilebilecek en iyi karar olduğunu düşünerek çocuğu kucakladı. Battaniyesinin kaldığını gören çocuk kalkar gibi olmuş fakat uyuşmuş olduğu için yarı baygın bir halde kendisini sıcak kollara bırakmıştı.

Asansörden geçerek dairesinin önüne geldiğinde kapıyı açan karısı bir hayli şaşkın onları içeri aldı. Çocuğun perişan halini gören eşi sanki uzun yıllardır bu anı beklercesine onunla ilgilenmiş, karını doyurmuş, yüzünü yıkayarak biraz olsun rahatlamasını sağlamıştı. İyice bitkin düşen çocuk ise uykuya dalmıştı bile.

Cahit, karısının çocuğa olan bakışlarında yıllardır çocuk özlemine yaşamış olan o yüreği görebiliyordu. Eşini bu haliyle saatlerce izleyebilirdi ama bir karar vermeleri gerekiyordu. Bu çocuk, onların hayatlarında bir dönüm noktası olabilirdi. Karısıyla bu konuyu acilen konuşmaları gerekiyordu. Cahit, böyle zor durumdaki bir çocuğa sahip çıktığı için eşinin onunla bir kez daha gurur duyacağından emindi.

Lale Hanım evde bir çocuk uyurken tüm annelerin parmak uçlarında yürüyerek odayı terk edişlerine alışkın tavırlarda kapıyı yavaşça çekti. Cahit, eşinin huzurlu adımlarla ilerlerken yüzündeki mutluluğu görebiliyor, bu çocuğun gidişin ardından duyacağı hayal kırıklığıyla endişeleniyordu. Lale Hanım çocuğun iyi birine benzediğini ve uyandıktan sonra onunla konuşmaları gerektiğini söylüyordu. Ayrıca Lale Hanım onun çocukları sokaklarda zorla dilendiren çetelerin elinde büyüdüğünü düşünüyordu. Bu şehirde böyle kötü koşullara sahip çok fazla çocuk vardı. Bu durum onu çok üzüyor, çocuklarının iyi koşullarda yetişip sevgiyle büyümesi için herkesin bir şeyler yapması gerektiğini söylüyordu. Cahit de söylediklerini onayladı ve bunun yanında kaçırılmış yahut kaybolmuş olabileceğini de söyledi. Kapıdan içeri bakarak yanlarına gelen çocuk uyanmıştı. Gözlerinde puslu bir ifade vardı. Karnı doyduğu için de mutlu görünüyordu. Üzerine biraz büyük gelen kıyafetler içindeki zayıf bedenini biraz saklamıştı. Cahit onun kanepeye oturabileceğini söyleyerek konuşma başlatmaya çalıştı.

de insanlardan para isteyerek dileniyoruz. Yapmayanlar olursa ceza alırlar.

Lale Hanım içinde alevlenen ateşi dışarı yansıtmamak için sakin olmaya çalıştı.

Peki duvarın dibinde soğukta ne yapıyordun evladım?

Yorulmuştum biraz dinleneyim derken kenara kıvrılmıştım. Sonra da her yerim uyuştı ve kalkamadım. Beni de amca buldu diyerek Cahit'i gösteriyordu. Çocuğun zorla dilendirildiği artık kesinleşmişti. Eymen'e teşekkür ederek ona çizgi film açtılar ve karısıyla içeri geçtiler. Bu sırada çocuk onlara gülümseyen bir yüzle bakıyordu. Eymen kurabiyeleri yerken karısıyla ne yapacaklarını konuşmaları gerekiyordu. Diğer odaya geçtiler. Karısı onu çok sevdiğini ve evlat edinmek istediğini söylediğinde Cahit dalgın gözlerle halının püsküllerine bakıyordu. Cahit de böyle bir şeyin olmasını çok istedi. Yıllardır sessiz sedasız yaşadıkları eve neşe gelmiş, karısının yüzünde güller açıyordu. Ayrıca Lale Hanım Eymen'i oraya geri göndermeyi kesinlikle istemiyordu. Ne pahasına olursa olsun onu korumaları gerektiğini söylüyordu. Hasretin çektikleri evlatlarına Eymen sayesinde kavuşabilirlerdi. Ayrıca bir çocuğunda hayatını güzelleştirebilir, ona sevgiyi aşilayarak harika yerlere gelmelerini sağlayabilirlerdi. Bu güzel fikirler eşliğinde Cahit Bey ekledi; Bizim düşüncelerimiz belli fakat bir de

Eymen'in fikrini almak gerekir. Karısı onaylayarak ayağa kalktı ve salona geçtiler. Cahit Eymen'e doğru yaklaşarak konuşmaya başladı. Eymen o yere geri dönmek istemiyordu ve Cahit ile Lale'yi de çok sevmişti. Onların çocukları olma fikrine ise ilk başta iri gözleri şaşkınlıkla açılmış sonrasındaysa ağız kulaklarına varmıştı. Lale Eymen'in bunu kabul etmesine o kadar sevindi ki çocuğa sarılarak onun kokusunu içine çekti. İşte evlat kokusu. Cahit de çok sevinmişti, gözlerinin içi gülüyordu. Yarı karakola giderek oradan gerekli kurumlardaki evrak işlerini bizzat halledeceğine dair söz verdi. Bütün aile o kadar mutluydular ki.. Küçük bir çocuğun kalbi onların yüreklerinin derinliklerine tesir etmiş, asla çözülmeyecek görünmez bir iple bağlanmışlardı. Cahit bir çocuğun hayallerine yaklaşmasını sağlamak için ne gerekiyorsa yapmaya hazırdı.-----

Saatin epey geç olduğunu fark ettiler ve Eymen'e koridordaki odayı göstererek, artık onun olduğunu söylediler. Lale hanım ona yaklaştı ve gözlerinin ferinde ışıl原因an evlat sevgisiyle ona baktı. Cahit de yanına gelmişti. Eymen ilk defa şefkatle ve sevgiyle kendisini saran bu sıcakkanlı insanlara doğru yaklaştı ve onlara sarıldı. Hepsini beraber sarılırken Lale hanımın gözlerinden düşen birkaç damla yaş yanaklarını ıslattı. O gece üçü beraber sarılarak, en huzurlu uykularını uyudular.

Adın nedir çocuğum?

Eymen. Çocuk çekingen tavırlarla üstündekilere bakarak ekledi;

Ayrıca her şey için teşekkür ederim. Lale hanım kocaman bir tebessümle;

Ne demek canım, istersen ben size biraz atıştırma getiriyim diyerek mutfağa yöneldi. Cahit çocuğun ışıl ışıl gözlerine bakarak konuşmaya devam etti;

Annene babana ne oldu? Akrabaların var mı?

Annem babam yok, çoğu benden büyük yakın arkadaşlarım var. Cahit arkadaşlarım kelimesiyle ne demek istediğini merak ediyordu. Diğer olasılıkları da sorabilmek için ekledi.

Arkadaşların neredeler, beraber mi yaşıyorsunuz? Kayıp filan olduysan söyle, gerçekten sana yardım etmek isterim. O sırada Lale Hanım elinde kurabiye tabaklarıyla geldi. Sehparının üstüne koyarak biraz da sıcak süt getirdi.

Ne konuşuyorsunuz bakalım?

Eymen da bize arkadaşlarını anlatacaktı. Karısı da arkadaşlarının kim olduğunu merak ederek kanepeye oturmuş, dinliyordu.

Büyük bir yerde yaşıyoruz, gri duvarları var ve geceleri orada çok fazla arkadaşımın beraber yatıyoruz. Diğer zamanlarda ise büyük arkadaşlardan ayrı yerler-

3 GÜN 2 GECE RIHTIMDA

Ezgi DALAHMETOĞLU

Bu eylül gecesi her yer masmavi. Işıklar sönmemiş, ay torunlarına el sallıyor. Deliler gemileri mavilere gönderiyor, kaptan yalnızlığa sürüyor. Gizlenmiş her şey. Gizlenmişim. Gizlemişler belki. Belki atılmışım bir kenara. Atılmışız! Yaşamı kadehlere doldurup içmek yerine korkuyla alevlenmiş vücuduma kabukları layık görmüşüm. Kader bolluğuyla yaşayan kabuk parçalarını. Bize umut gerek oysa. Hiçbir beşer kendini emvali metruke gibi hissetmemeliydi oysa. Işıklar sönmemişse gizlenmiş geceyi gökyüzünde keşfedebilmek lazımdı. Ayağa kalkabilmeyi başarabilmek lazımdı.

Yalnızlıkla birlikteyizdir biz insanlar. Merhameti yalnızlıkla çözeriz. Yalnızlığı anlamak umut gibi gelir bizlere. Bize umut gerek çünkü. Yalnızken birlikteyizdir biz çünkü. Dilimizde kelimelerle dolaşıyoruz her birimiz çünkü. Kimimiz söyleyemedikleriyle kendisi, kimimiz bas bas bağırıldığı halde duyulmadıklarıyla. Ama hepimiz aynı tasta acıyı tadıyoruz o dilimizle. Aynı acılar aslında. Hüzünlerin olduğu kadehten içiyoruz dünyaca. Hatta evrence. Yabancı gelse de kelimelerimiz birbirine, her dilde aynı tat.

Dilimizde kelimelerle dolaşıyoruz her birimiz çünkü. Dil Farsça bir kelam olup "gönül" manasına geliyormuş. Gönlümüzün derdi aynıymış meğer bizim. Şu anda bir masa başında oturan kadının da, kızının başını okşayan adamın da, yolda gördüğü kediyi çantasına koyan ninenin de derdi ortakmış. Sevgisizlik! Her dilde aynı tat. Devayı koymak lazım o halde bu dertlere karşı.

Bir hikâye okuyup lâl kalabilmeyi başarabilsék mesela, gecenin içindeki aşkı görebilsék; Ölü Deniz kitabında Jorge AMADO'nun da söylediği gibi geceler aşk için yaratılmış, çoğu zaman

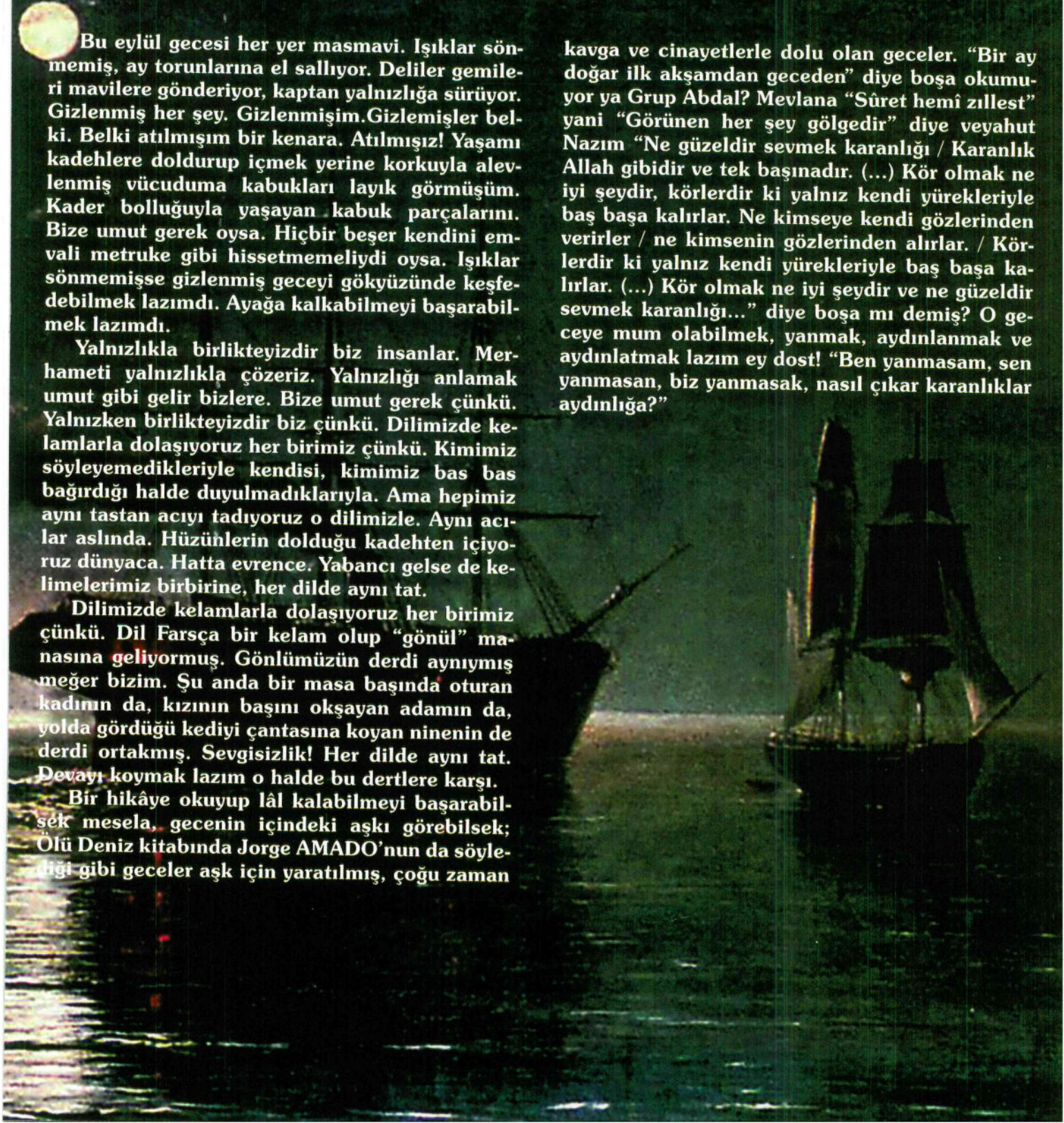
"Merhamet! Lügat kitabında bir kelime!

Onu öğretmek...

İnsanlara acımayı belletmek."

Necip Fazıl KISAKÜREK

kavga ve cinayetlerle dolu olan geceler. "Bir ay doğar ilk akşamdan gecedan" diye boşa okumuyor ya Grup Abdal? Mevlana "Sûret hemî zıllest" yani "Görünen her şey gölgedir" diye veyahut Nazım "Ne güzeldir sevmek karanlığı / Karanlık Allah gibidir ve tek başınadır. (...) Kör olmak ne iyi şeydir, körlerdir ki yalnız kendi yürekleriyle baş başa kalırlar. Ne kimseye kendi gözlerinden verirler / ne kimsenin gözlerinden alırlar. / Körlerdir ki yalnız kendi yürekleriyle baş başa kalırlar. (...) Kör olmak ne iyi şeydir ve ne güzeldir sevmek karanlığı..." diye boşa mı demiş? O geceye mum olabilmek, yanmak, aydınlanmak ve aydınlatmak lazım ey dost! "Ben yanmasam, sen yanmasan, biz yanmasak, nasıl çıkar karanlıklar aydınlığa?"

ÇIKARIN BENİ
BURADAN! ÇIKARIN!
ÇOK KARANLIK!
HIÇBİR ŞEY
GÖREMİYORUM!
HIÇBİR ŞEY
YOK BURADA!
ÇIKARIN BENİ!
BURADA KALMAK
İSTEMİYORUM! ÇOK
KARANLIK!

ZİFİRİDEN ZİFİRİYE

Ahsen AK

çası düşecekmiş bir yerlere de ben göremeyecek , fark edemeyecekmişim gibi geliyor. Ama bu sonsuz karanlıkta bir ışık beklemek de ancak benim yapacağım şey.

- Şu karanlığın içinden de ışık çıkar diyorsun ya...
- Ne yapayım başka umudum mu var?
- Yok işte umudun. Şu koskoca karanlıktan nasıl kurtulur ki insan?
- Bu koskoca karanlığa nasıl düştüm ki ben?
- Ne farkındaydın ne de habersizdin.
- Ben mi attım kendimi bu karanlığa?
- Hatırlamıyor musun?
- Neyi?

- O zaman anlatamam sana.

- Dur gitme! Neyi anlatamazsın?

Karanlıktı ama onu görebiliyordum. Aslında tam görmek sayılmazdı. Tahmin ettim sadece. Sesinin inceliğinden vücudunu , ağzını açıp kapatışından kıyafetlerini , saçını , başını. Belki bir de kolyesi vardır. Uzun ama küçük. Ne olursa olsun o biliyordu bu karanlığı. Bu karanlığa kendim düşmüştüm demek... Bu karanlığa... Zifiri karanlığa... Çok karanlığa...

...

Hareket edersem bir daha duramam diye korkuyorum. Koskoca bir hiçlikte istemsiz hareket etmek , duramamak... Ama hiçbir şey yoksa ben nerede duruyorum o zaman? Ayağımın altında zemin var mı? Hissedemiyorum. Uzun zamandır sabit kaldığım için alıştım , hissizleştim. ki de uyuştum. Ellerim? Ellerim hala mı? Hareket ediyorlar. Yüzüm? O da Gözlerim. Kulaklarım. Saçlarım. Kırpiklerim. Dudaklarım. Hepsi yerinde. Bacaklarım , gövdem ve ayaklarım da hala birleşikler. Yavaş yavaş hareket etsem? Bu karanlıkta nereye hareket edeceğim? Elimdeki kemikler çıtırdayarak gevşedi. Boynum herhangi bir kemikten beklemeyeceğim gürültüyle yerine oturdu. Kaburgalarım zincirlerinden kurtulmuş gibi genişledi. Nefes aldığımı hissettim. Akciğerlerimin genişleyip daralması, içime giren havanın ısınarak dışarı çıkışı. Bunları farkedip şükredeceğim hiç aklıma gelmezdi. Şimdi bu karanlıkta daha fazla yer kaplıyorum. Daha cesur bir duruşum oldu galiba. Gerçi bu karanlıkta nasıl durduğum pek önemli değil. Ayaklarımı havaya kaldırırsam? Bir daha yerine koyabilir miyim? Başka çarem var mı? Sonsuza kadar burada hareketsiz durup katılmaktansa tehlikeli bir şey yapmak daha makul. Yavaşça ayağımı kaldırdım. Pek hissetmiyorum. Uyuşmuş. Ama havada olduğunu biliyorum. Korkuyorum. Tekrar aya-

Belki de çok şey vardır burada. Belki tam şurada tek parça ahşaptan bir masa , üzerinde adı çok duyulmamış kitaplarla bir bardak yarım kalmış ve soğumuş kahve... Hatta yarısı karalanmış saman rengi birkaç kağıt. Belki şurada da bir tuval vardır. Bol mavili soğuk renklerle bezenmiş emektar bir palet duruyordur yanındaki sehpa. Tuvalin üstünde de soğuk bir denizin yarım bırakılmış tablosu vardır. Fırça hala mavidir... Ya da tam yanımda güzel bir şömine vardır. Işığını yeni kaybetmiş ölü közler vardır içinde. Üfleyerek canlandırmaya çalışsam? Yok yok. Burada hiçbir şey yok. Hatta burada duvar da yok. Hatta hava da yok. Karanlık. Sadece karanlık var. Zifiri karanlık... Çok karanlık...

.....

Neden yarım kalmış şeylerden bahsettim acaba anlam veremiyorum. Karanlığın ortasında yarım mı kaldım. Ama yarım kalacak bir şeyim ya da bir şey yok. Yarım kalmak için hiçliğin ortasında olamam. Bir şeye ihtiyacım var. Bir şeye... Somut bir şeye. Soyut olmaz. Deliririm. Acaba etrafımda bir şeyler olma ihtimali var mı? Etrafıma bakındam? Daha doğrusu dokunsam? Ya gerçekten bir şey yoksa? Ya hareket ettiğimde hiçlikte kaybolursam ve bir daha duramazsam? Karanlık yeterince korkutucu iken bir de bilinmezlikle uğraşamam. Bilinmezlikte miyim? Karanlık olduğunu biliyorsan hala bilinmezlikte sayılmam. Gözlerim mi yok acaba? Kırpmaya çalışayım. Hala göz kapaklarımın ağırlığını hissediyorum. Işıksızken gözlerim bir işe yaramıyor. Gözlerimi sonuna kadar açmam faydasız. Ufacık bir ışık hüzmeleri yok. Ama durduramıyorum kendimi. Her an bir ışık par-

Bel-
v a r
yerinde.

ğımı bir zemine koyamazsam? Derin bir soluk ve... Aldığım soluğu rahat bir şekilde dışarı attım. Zemini olan bir karanlıktayım. Kapalı bir yer mi? Herhangi bir hava akımı hissedemiyorum. Bir adım daha atsam? Boşluğa düşersem? Ayağımı sürterek zeminin devamını aradım. Devamı var. Aynı hızla bir adım. Yavaş. Titreyerek. Ayağım yere bastıkça içimdeki korku ayağımdan akıp zemini genişletiyor. Ya da olmayan rüzgarlar yaratıp uçuyordu ve yerini güven hissine bırakıyordu sanki. Bu koskoca karanlıkta nasıl güvene dair bir şeyler hissedebiliyorum? Bilmiyorum. Bu güvene sarılıp ellerimi kullanıp bir şeyler bulsam? Ellerimi savurmak ve bir şeyler çarpmasına beklemek... Bu umut mu? Delilik mi? Belki de ikisi aynı şeydir. Karanlığın ortasında, yoklukta umut etmek... Bir şeyler beklemek? Delilik olması şu an yaptığım şeyi durdurmak için yeterli değil. Korkunca pek bir şey yeterli gelmiyor. Ellerimi savurdukça beklediğim hava hareketi yok. Nerede bu oksijen? Nasıl nefes alıyorum? Yoksa ciğerlerim oksijenden başka bir şeyi solumayı mı öğrendi? Onları şişirip söndüren şey havada değilse nerede? Ya da ben oksijeni hatırlamıyorum. Derin bir soluk alıyorum soluduğum şeyi bilmeyerek. Bu bilinmezlik beni korkutuyor. Soluduğumu hızla dışarı bırakırken elimе anlamadığım bir şey çarpıyor. Kalakalıyorum. Kıpırdamıyorum. Soluduğun şey umrumda değil. Solumaya ihtiyacım var. Hadi... Ciğerlerim kıpırdamıyor. Ne yapacağımı bilemiyorum. Sadece o cisme dokunuyorum. Sert. Ahşap. Hareketsiz. Pürüzlü. Tozlu. Başka bir şey. Kalem. Mürekkep. Mürekkepli. Kağıtlar. Saman rengi. Kitap. Kitaplar. Üst üste. Eski. Bardak. Ilık. Karanlık... Zifiri Karanlık... çok karanlık...

...
Ahşap eski tip bir sandalyede oturuyorum. Masa

önümde. Kağıtlar, kitaplar, yarısı dolu bardak önümde. Kalem elime alıp bir şeyler karalamışım ama farkında değilim. Belki bir şiir yazmışımdır. Belki bir resim çizmişimdir. Belki alakasız çizgiler çekmişimdir. Bilmiyorum. Tahmin de edemiyorum. Bardağın içinde ne var acaba? Hayal ettiğim gibi yarım kalmış kahve mi ya da başka bir şey? Masada elimi gezdirerek bardağı arıyorum. Kulpunu bulup yavaşça tartıyorum. Boş değil ama dolu da değil. Dökmemeye çalışarak kendime doğru yaklaşıyorum. Yüzüme yaklaştırdığımda kokusundan ne olduğu ile ilgili tahminlerim oluşuyor. Bir tür bitki çayı. Soğuk. Karanfilli gibi kokuyor. Kötü bir şey olamaz herhalde. İçsem? Ya tuzaksa? Ne olabilir ki? Fazla düşünmek gereksiz. Savunmasızca küçük bir yudum alıyorum. Biraz acı ama kötü değil. Bu sefer büyük bir yudum. Boğazımdan soluduğum şey dışında geçen ilk şey. Hiçliği bozan bir şey daha. Bitirmiyorum. Susadığımda içerim.

Biraz daha keşfetmeliyim içinde bulunduğum karanlığı. Yarım saat önceki korkaklığım yok. Adımlarım yavaş ama emin. Aslında biraz kafam karıştı. Görmediğim sadece hayal ettiğim şeylerin görüyormuşum gibi bir bir ortaya çıkması... sanki bu karanlık hayalime göre ışıklanıyor. Sanki hayalim bu karanlığı görüyor ve senaryosunu karanlıktan alıyor. Hayalimin devamına göre hareket etsem? Belki birkaç adım ötede yarım kalmış bir tuval ile karşılaşırım. Bu düşünce beni ister istemez tuvalin hayaline doğru yönlendiriyor. heyecanlanıyorum. Eğer orada gerçekten bir tuval varsa... Bastığım yer ayağımın altından kayıyormuş gibi. Hayır hayır. Zemin sabit. İlerliyorum, ilerliyorum, ilerliyorum. Önümde bir şey var. Hissediyorum. Tam olarak hayal ettiğim yerde. Bir belki de 2 adım sonra. Bir, iki. Ayağım kupkuru bir

bacağa

çarpıyor. Yerde sürtünerek çıkardığı ses-
ten tahta olduğunu anlıyorum. Elimi
yavaşça desteklediği şeye doğru
uzatıyorum. parmak izlerime ta-
kılan minik düğümleri hissediyor-
um. O kadar minik ki. Bu beni
korkutuyor. Elimi biraz daha gezdi-
riyorum ve gezdikçe o minik düğümleri
dolduran yapışkan , hafif ıslak , bazı
yerlerde kat kat atılmış boyayı hissediyorum.
Hafif baş döndüren kokuyu içime çekiyo-
rum. Şimdi ne soluduğumun farkındayım.
Yağlı boyanın içindeki hafif vernik kokusu.
Renkleri hatırlıyorum. Resmedilen denizi
hatırlıyorum. Hatırladıkça içim ürperiyor.
Üşüyorum. Buz gibi bir deniz. Metrelerce
yükselen dalgaları buz parçaları saçıyor tu-
valetin dışına. Yüzüme sıçırıyor. Yanağıma.
Boynuma. Omzuma. Koluma. Baş parma-
ğıma. Parmağımın ucuna. Ufak ve kesici
bir soğuk yayılıyor. Uyuşmak üzereyken
eriyip gidiyor. Birden buhar oluyor. Uçup
gitmiyor. Havada asılı kalıyor ama göremi-
yorum. Acaba tuvale geri mi dönüyor? Tu-
vale dokunsam? Resim bozulursa hayalim-
de bozulur mu? Bu pek bir şeyi değiştirmez.
Dokunuyorum. Kurumuş tablonun üstünde
sulu kristal parçaları var. Parmak uçlarım uyu-
şuyor. Vücudum uyuşuyor. Sinirlerim uyuşu-
yor. Bacaklarım. Ayaklarım. Sırtım. Göğsüm.
Omuzlarım. Kollarım. Ellerim. Parmaklarım.
Parmak uçlarım. Boynum. Yanaklarım. Yü-
züm. Burnum. Dudaklarım. Gözlerim. Kirpikle-
rim. Zaman. Karanlık... Zifiri karan-
lık... Çok karanlık...

....

Birkaç adım daha. Hayalimin tamamlanmasına sa-
dece birkaç adım kaldı. Adımlarım hızlı. Aceleci. Çok
merak ediyorum. Bir şömineye doğru mu gidiyorum?
Yoksa bir boşluğa mı? Ya da beni hapsedecek başka bir
karanlığa? Bir adım daha ve derin bir soluk alıyorum ne
olduğunu bilmediğim maddeden. Soluduğum madde
ile birlikte burnuma ufacık közlerin kokusu geliyor. Yan-
mış , kül olmuş. Söneli uzun zaman olmamış odun ko-
kusu. Bir zamanlar gürül gürül akan harlı ateşini kokusu.
O ateşe o kadar çok ihtiyacım var ki. Beni yakmasına
bile razı olurum. Uyuşmuş bedenimin yanarak da olsa
bir şeyler hissetmesini isterdim. Acı olsa bile hissetmek
isterdim. Şömineye eğildim ve sönmüş közü biraz ka-
rıştırdım. Hala içimde küçük bir kıvılcım bulma umudu
var sanırım. Ne yazık ki boş bir umut bu. Artık karanlığa
alışmak istiyorum. Ama bu karanlık değil bu hiçlik. Boş-
luk. Bomboşluk.

- Bunu söyleyemezsin!

- Neden ki?

- Çünkü etrafında bir sürü şey var görmüyor musun?

- Görmüyorum.

- Gördün ya!

- Görmedim. Her yer karanlık baksana.

- Dokundun ya. Ne olduklarını bilmiyor musun?

- Aklımda canlandırabilirim ama...

- Aması falan yok. Onların burada olduklarını bili-
yorsun.

Birden zemin sallanmaya başladı. Ben sallanmı-
yorum. Ama nasıl olur? Bastığım zemin sallanırken ben
niye sallamıyorum? Yoksa zemine basmıyor muyum?
Tuvale yere düştü. Dalga sesleri geliyor. Dev dalgalar.
Kristaller bacağımı uyuşturuyor. Ayaklarım ıslanıyor.
Masa düşüyor yere. Hatta kırılıyor gibi. Kağıtlar uçuşu-
yor. Duyuyorum. Birden yüzüme gelip yapışıyor bir ta-
nesi. Bardak da düşüyor. Ortalığa bir karanfil kokusu ya-
yılıyor. Deniz kokusuna karışıyor. Ve küller. Sular
külleri dağıtıyor. bacaklarıma yaoışıyorlar. Zemin
daha çok sallanıyor. Karanlık... Zifiri karanlık...
Çok karanlık... Hayır hayır. Karanlık değil bu
kez. Tam karşımda ipince bir ışık beliriyor. Göz-
lerim yanıyor. Öylesine keskin ki. Yavaş yavaş
büyüyor. Sanki bir küre açılıyor. Aydınlık arttıkça
artıyor. Zemin geriye doğru eğilmeye başlıyor. Ve
ben kayıyorum. Işık büyüyor. Ben kayıyorum.
Işık devleşiyor. Masayı görüyorum. Kitapla-
rı. Bardağı. Uçuşan kağıtları. Yere düş-
müş tuvali. Suyu karışmış boyaları
ve renklerini. Hayalim. Hepsi ha-
yalimdeki gibi. Işık büyüyor. Düşü-
yorum. Aydınlık... Zifiri aydınlık...
Çok aydınlık...

Çok ağlayasım var. Bir şeye sinirlenmiş olmalıyım. Ya da içimden gelen bir şey olsa gerek. Hayır, hayır kesin bir şeye sinirlenmişimdir. En son ne olmuştu? Hatırlamıyorum. Acaba içtiğim sakinleştirici ilaçlar mı unutkanlık yapıyor? Yoksa, yoksa yaşlanıyor muyum? Burası neresi? Bu koku da nerden geliyor? Ya bu elimdeki bıçak da neyin nesi? Işıkları yine Kemal kapatmış olmalı. Ah bu çocuk sürekli oyun peşinde. Allah bilir yine nereye saklandı. Elimdeki bu lekeler de ne böyle? Üfff kötü kokuyor. Tabi ya Kemal'in boya mürekkebi olmalı bunlar ama onun boyası yoktu ki... Peki ya Nevin nerede? Komşuya gitmiş olmasın? Yok canım, bu karanlıkta gitmemiştir. Aaa belki de çamaşır yıkıyordur. Aman canım kaç parça eşyamız var ki yıkasın. Hem bu saate bir şey yıkanır mı? Doğru ya saat kaç? Gündüzü mü yaşıyoruz yoksa geceyi mi? Biraz kalkıp yürüsem iyi olacak, belki Nevin'i de bulurum. Ah oda ne? Neye takıldım böyle ayağım nasıl bir şeye takıldı ki? Neyse halıya takılmış olacağım.

Evet, bir şeyler hatırlıyorum sanki arabayla gidiyorduk sonra... Sonra ne olmuştu? Allah kahretsin her şey kesik kesik. Peki, arabayla gidiyorsak bu karanlık yere nasıl geldik? Rüya görüyor olabilir miyim? Hah yine geldi. Arabanın bazen frenleri tutmuyordu. Yaptıramamıştım. Zaten her tarafı dökülüyordu neresini yaptırayım. Bir akrabamız ölmüştü. Nevin otobüsle gidelim demişti. İlahi Nevin sanki otobüse verecek paramız vardı(!) Bir ay önce daha iflas etmemişken almıştım bir kutu benzin. İflas ettikten 2 hafta sonra arabanın freninin bozulduğunu fark etmişim.

Zaten çok eski bir arabaydı. Babamdan yadigâr dururdu bahçede. Tehlikeli diye binip bir yere gitmemiştim dolayısıyla benzini de kullanmamıştım tabi. Peki, cenaze kimindi de bu riski göze almıştım? Of, dizim de çok ağrıyor. Yere düşmenin etkisiyle olmuş olsa gerek. Ya da elimdeki bıçağı mı batırdım ki? Oh, çok şükür dizimde öyle bir yara yok. Bu bıçak... Şimdi bıçağı düşünmemeliyim. Cenaze, cenaze kimindi? Kim ölmüştü. Nasıl gelmişti bu bıçak elime acaba uzayan tırnaklarımı kesmek için mi almıştım? Elinizdeki her şeyi almışlardı. Tırnak makası da muhtemelen Nevin'in eşya dolabının içinde gitmişti. Bulamamıştım. Peki ya cenaze kimindi, kimdi ölen? Nevin de son zamanlarda hep bıçakla keserdi Kemal'in tırnaklarını. Ondan görmüştüm. Ama benim tırnaklarım pek fazla uzamazdı ki.

Annem, annemdi ya ölen. Her ne risk olursa olsun gitmek lazım gelirdi. O zaman takıldığım şey halı olamazdı ki halıyı da almışlardı. Beni böyle iflasa iten neydi? Evet, hatırladım büyük bir ihaleye girmiştim. Avukatım bana yanlış olduğunu söylemişti. O heriften her zaman kıllandırdım. Be-

ÇOK AĞLA
NIN HAYAT

nim paramda gözü olduğunu bilirdim. Ne diyorum ben çocuk kandırır gibi kendimi kandırıyorum. Onu dinlemiş olsam iflas etmiş olmazdım ki. Annemin cenazesine gitmiştik. Nevin'i getirmek istemedim. Ama o böyle bir günde birlik olalım diye tutturdu. Hiç kendini düşünmezdi. Hamileydi o. Yollar onu yorardı. Ama yine de suçlayamam Nevin'i hep doğruyu söylerdi. İhaleye girmemi o da istememişti ama ben onları dinlemedim burunun dikine gittim. Ama ne olursa olsun ben kötü bir insan değilim hiç bir şeyi kendim için yapmadım ki. Çocuklarım için yaptım. Kemal'in de benim gibi büyük bir insan olması için yaptım. Nevin hep onun namuslu çalışkan bir polis olmasını istiyordu. Ah Nevin ah bu dünyanın hiç farkına varamadı. Kemal büyüdüğünde polis olacaktı da ne olacaktı? Benim kazandığım paranın ne kadarını kazanacaktı? Arabaya bindik gidiyorduk. Ayağım yine acıyor. Of, ne çekilmez çile bu. Sonra küçük bir kaza oldu. Kaça, kaza mı? Evet, evet kaza oldu. Nevin ve Kemal... Bir şey olmuş muydu onlara? Ah başım hatırlamaya çalıştıkça zonkluyor. Sakın kafamı çarpmış olmayayım. Bu ağrının nedeni o olmasın. Oh oh, çok şükür hiçbir yara belirtisi yok gibi. Zaten kaza da küçüktü. Küçüktü değil mi? Nevin'in birden sancıları tuttu, tam gelecek zamanı bulmuştu küçük. Nerden bulacaktır yardımını şimdi. Nevin'in acı çektiği belliydi. Kemal... Kemal de ağlıyor ya da inliyordu. Neler oluyordu bu çocuğa. Susmalıydı Kemal, susmalıydı. Ben sinirliyken ağlamanın zararlı olduğunu bildirdi, fakat hala değişik sesler çıkarıyordu. Ne zaman susacaktı bu çocuk. Bez parçasını Nevin'e uzattım. Sonra, sonra ne olmuştu? Of, Allah'ım bu ayağımın acısı da hala geçmedi. Sanki taşa takıldım da bu kadar acıyor. Taş, evet taş. Şimdi her şey yavaş yavaş yerine oturuyor. Birden bir siren sesi ile irkildim. Nevin ölmüştü. Peki ya Kemal...

Polisler, çocuk da ölmüş mü demişti o sıra. Benim

mi, ben mi yapmıştım yoksa? Hayır, hayır ben yapmış olamam ama ne olmuştu? Burası da beni koydukları mahzen olmalıydı, her taraftan iğrenç kokular geliyor. Allah'ım buraya daha fazla dayanamayacağım. Peki ya bıçağı niçin almamışlardı elimden? Elimde mosmor olmuş, Allah'ım ne yaptım ben? Yoksa Kemal'i... Hayır hayır o benim çocuğum.

Birisi geliyor olmalı, ayak sesleri yaklaşıyor. Ne diyor bu karşımda oturan adam Kemal'in karnına bir şey saplandığı için mi ölmüş? O zaman ben mi yaptım bunu. Katilim, ka... Ama, ama dur arabanın arka koltuğunda ne vardı? Eski bir araba olduğu için koltuğun bazı demirleri dışarı çıkmıştı. Onlardan birisi batmış olabilir miydi? Adam bir şey daha diyor ne diyor dinlemeliyim. Ona yoğunlaşmalıyım. Yaklaşık bir aydır burada mıyım? Aman Allah'ım ne kadar uzun zaman olmuş. Peki ya bıçak? Elimden bir ay boyunca niçin almamışlar? Of, onu dinlemeliyim. Oraya geldiklerinde elimde bıçak varmış. Ha işte bu bıçak olmalı. Hem Nevin, hem bebek, hem de Kemal ölmüştü, bunun suçlusu olarak da beni görmüşlerdi. Çünkü Kemale ne saplandığı belli değildi. Ben biliyordum demir saplanmış olmalıydı Kemal sussun diye yana doğru itmiştim zaten narin olan bedeninden demir çıkmış olmalıydı ama suçum yoktu ki. Fakat bunu kime nasıl anlatayım? Bir aydır sadece "bıçağı elimden almayın" diyormuşum. Sakın bu sözlerimin nedeni Nevin'in istediği parçayı biraz daha önce kessem Nevin'in yaşayacağı fikri olmasın? Burası çok çok soğuk çıkmak istiyorum. Burada yaşamak en kötü şey, buradan çıkmalıyım, burada kalırsam ölürüm. Çıkmalıyım ama nasıl? Elimde param bile yok ki kefaretle kendimi kurtarayım. Elimde bir tek şey var bıçak...

Hatice YANIK

YASIM VAR
HESİM AHİK

TÜKENMEZ KALEM

Engin KOCATÜRK

Tükenmez bir kalemim şu dünyada. Tükenmez denilen ve bir gün tükenen, hayattaki her şey gibi ömrü sonlanan. Hani bir kalem almışsınızdır yolun üstündeki kırtasiyelerden birinden. İlk gün ne kadar da güzeldir. Yepyeni ve pırl pırl. Aklınıza düşen önemli önemsiz her şeyi onunla yazmak istersiniz. Her çizgiyi, her sembolü, her harfi... Bir gün biteceğini düşünmeksizin. Durmadan yazmaya başlarsınız. Kalem elinden gelen hiçbir şey yok oysa. Onun için önünde artık geri dönülmez bir yol vardır sadece.

Ben de tükeniyorum. Bir gün ömrümün biteceğini düşünmeden; bir amaç için var olduğumun farkında olmadan vaktim geçiyor. Tükeniyorum. Aleyhime işleyen ama durduramadığım bir şey var: Zaman...

Birkaç hafta geçmiştir aradan. Ara sıra başka kalemleri kullanmanıza rağmen favoriniz odur. Yine ilk seçeneğiniz o kalem oluyordur. Kalem birkaç hafta geçmesine rağmen ilk günkü güzelliğini korumaya çalışıyordur. Ama

yine de yavaş yavaş pırlıtısı söner.

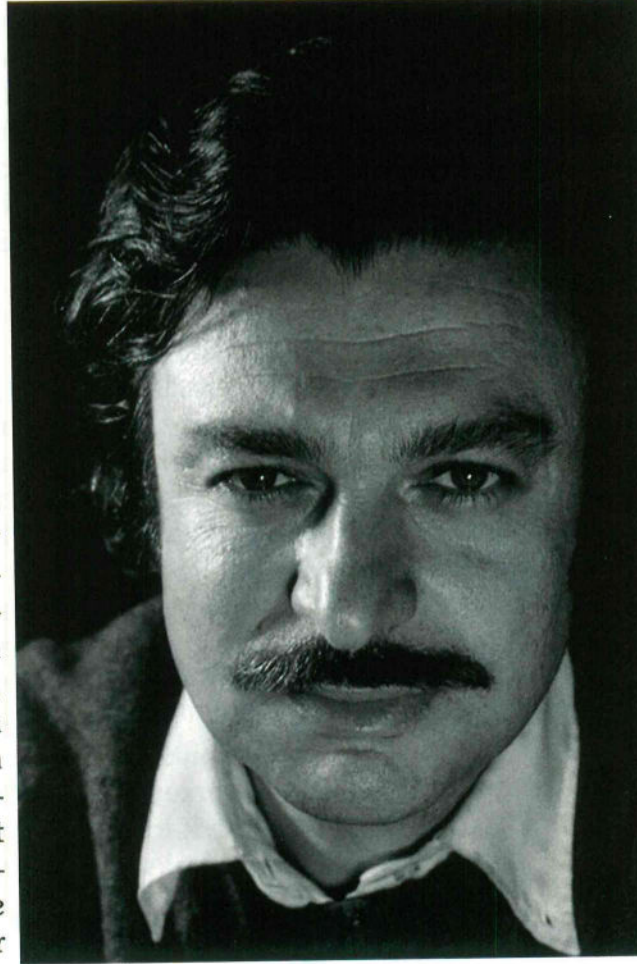
Benim de ilk günkü güzelliğim yavaş yavaş gidiyor benden. Bezen aksıyorum, aksıyor hayatım. Tükeniyorum.

Birkaç ay sonra durum biraz daha farklılaşmıştır. Artık aksamalarla birlikte tutuklu kalmalar da başlamıştır. Yavaş yavaş ilerleyen bu süreç kalemde iflah olmaz bir hal almıştır. Ancak bunun tek farkında olan da kalem değildir. Çünkü şimdiye kadar hep tükenmez olarak biliniyordur. Beni de en çok sarsan budur ya zaten. Bu bitmişlik ve tükenmişlik içerisinde herkes beni "tükenmez" olarak biliyor. Onlar böyle biledursunlar ama ben "Tükeniyorum, tükeniyorum." Bana pay biçilen bu ömür ne zaman son bulur onu da kestiremiyorum. Kim bilebilir ki belki de bu yazdığım en son cü...

OĞUZ ATAY'IN

ESERLERİNDE OTOBİYOGRAFİK YANSIMALAR

Şenol DANIŞMAN

Oğuz Atay, 20. yüzyıl Türk edebiyatının kilometre taşlarından biridir. Atay, Türk edebiyatına getirdiği avangart yaklaşımlar ve varoluş sorunu yaşayan roman kahramanları ile modern Türk edebiyatımıza yenilik bir soluk getirmiştir. Yaşam öyküsünün izlerini taşıyan eserlerinde, kimi zamanda Türk toplumunun büyük bir dönüşüm yaşadığı bir zaman kesitini yansıtmaya çalışır. Türkiye Cumhuriyetinin toplumsal dokusu içinde, bir varoluş sergilemek için eserlerinde yaşatır hayatın gerçeklerini. Atay; yaşantısını, dünya görüşünü, sanat zevkini edebi eserlerde yansıtırken öğretici metinlerinde ise somut hayatından izler bulunmaz.

Oğuz Atay'ın "Tutunamayanlar" ın romanında dayazarın yaşamıyla nerdeyse birebir örtüşen otobiyografik unsurlar sıkça bulunur. Özellikle Selim'in çocukluk ve gençlik dönemlerinin anlatıldığı metin kesitleri, yazarın yaşamı ile en çok örtüşen yerlerdir. Selim'in çocukluğunda yaşadığı bu korumacı dönemi "Bünyesinin zayıf olduğunu ileri sürerek ortaokul bitinceye kadar annesi tarafından yün fanila giydirildi ve muska takıldı." (T.645) diye anlatır Oğuz Atay. Onun kurmaca metinlerdeki otobiyografik malzemenin çocukluk anlarını oluşturduğunu düşündüğümüz bölümü, genelde "pısrık" diye tanımlanan, çevreye uyum sağlamayan bir oğlan çocuğunun biriktirdiği yaşam anıları olarak karşımıza çıkar.

Oğuz Atay'ın özellikle "Tutunamayanlar" romanı, toplumun tüm kurumlarıyla eleştirel bilincin süzgecinden geçirildiği bir metindir. Romanda eğitim kurumları, Selim ve Turgut'un çocukluklarının an-

latıldığı bölümlerde eleştirilir. Romanda "okul hicvi" adı verilen bölümlerde birçok örnek bulunur. "Ben hayatımda güzel bir sınıf, zevkli bir okul binası, iç açıcı bir bahçe görmedim. Tokmağı kopuk kapılar, kapısına bozuk bir yazıyla 'bozuk' yazılmış helalar, duvarlara sürülmüş pislikler..." (T.62). Kendine kurmaca dünyasının ipliğinden bir koza ören ortaokul öğrencisi Oğuz Atay "saatlerce tavana bakarak" (T.360) ve "Mağaramda dayanılmaz günler geçiriyorum." (T.360) diyen roman kişisi Selim ile aynı düşünceler içindedir.

Atay'ın metinlerinde yalnızlıktan korkan kişiler bu gerçeği haykırırcasına dile getiriler. "Korkuyu Bekler-

ken" öyküsünde kendini aylarca eve kapayan roman kişisi " Ben yalnızlığa dayanamıyorum, ben insanlar arasında olmak istiyorum." (KB.74) diye serzenişte bulunur. Bunu yanı sıra, Oğuz Atay üniversite yıllarında baba-oğul çatışmasını doruklarda yaşamıştır. Atay "Tutunamayanlar" romanında "Bana hep isyan ettin, küçümsedin beni..." (T.130) diye tepinen Selim'in babası, büyük bir ihtimal ile Cemil Bey'dir. Gerçek yaşam bu şekilde kurgu düzeninde yaşanmıştır. Yine aynı romanda Turgut "Akşam eve dönünce babasıyla çatışıyor ve yemek yemeden sokağa fırlıyordu." (T.362). Aynı durum "Babama Mektup" ta karşımıza şöyle çıkıyor "Biliyorsun seninle de çok çatıştım, kapları falan vurup giderdim." (T.167) der metnin anlatıcısı olan babasına.

Oğuz Atay'ın toplum dışına çıkışı delilik tonlamasında karşımıza çıkar. "Tutunamayanlar" romanındaki 'deliler gemisi' ve "Tehlikeli Oyunlar" daki

'akıl hastası' bölümü bu konuda karşımıza çıkacak en güzel örneklerdir. Selim, bir varoluş sorunu yaşadığı için kendini öldürür. Hikmet'in belirsiz ölümüne intihar gölgesi düşmüştür. Turgut ise toplumdun kaçarak sosyal intiharı seçmiştir. Oğuz Atay'ı yaşamın her döneminde etkilenmiş olan Dostoyevski de "Ecinniler" in Krilov'unu, Albert Camus'un 'üstün intihar' olarak nitelendirdiği bölümden de esinlenmiştir.

"Tutunamayanlar" romanındaki Selim-Turgut, Turgut -Olrıc çiftleri hem edebiyatta çok sık karşımıza çıkan delillik özelliklerini hem de "insanı parçalara bölerek yansıtmaya" tekniğini yansıtır. Oğuz Atay'ın biyografisinden öğrendiğimiz kadarıyla, askerlik döneminde çevirdiği Beckett'in "Godot'yu Beklerken" oyunundaki Viladimir ve Estragon çiftlerinden esinlendiği görülmektedir. Bu absürt iki kahraman, tek bir kişinin bedenine hapsedilmiş çelişki özelliklerinin parçalanmış biçimidir. Berna Moran, "Tutunamayanlar" romanındaki Olric ile Charles Dickens'in "Büyük Umutlar" romanındaki Orlic ile "Hamlet" teki Yorick arasında büyük benzerlikler olduğunu söyler. Orhan Pamuk ise "Olrıc" in Tristram Shandy'nin Yorick'ine benzediğini söyler. Belki de Oblomov'un Zahar'ı ya da İvan Karamozov'un bir benzeridir Olric. Oğuz Atay kendisi de metin içinde oyuna katılıyor Olric'e "Yoksa Osrich miydin?" (T:247) diyerek açık bir göndermede bulunur Hamlet'in Osrick'ine.

Oğuz Atay etkilendiği romanları da roman kahramanları aracılığı ile okuyucuya verir. "Tutunamayanlar" romanında Selim, "Oblomov"u okuduktan sonra bir hafta kendine gelemediğini" (T.529) söyler. 19. yüzyıl Rus yazarı Gonçorov'un parlak zekası, derin ve incelikli yaşamdan uzak roman kişisi ile Selim arasında benzerlikler bulunur. Oğuz Atay'ın eserlerinde Musilve Hesse'nin sorunlaştırdığı varoluş meselesi, kimi zaman eserin odağına yerleşir. "Ben kendimi tanımakla ilgiliyim." (TO.418) diyen roman kişisi, "Tehlikeli Oyunlar" romanında sayısız kimlik parçacıkları arasında kendini bulmaya çalışır. Mişkinlerin, Raskolnikofların dünyası ile iç içe yaşayan Oğuz Atay; Dimitri ve Karamozov'un çatışmalarında kendi iç çelişkilerini bulur. "Tutunamayanlar" romanında kendini Karamozov ile özdeşleştiren Selim, bunu coşkuyla anlatır arkadaşlarına. "Sanki hepsi benim için yazılmış. Bu kadar insanı birden canlandırıyorum." (T.347). Oğuz Atay'ın "Bir Bilim Adamının Romanı" dışındaki tüm eserlerinde Dostoyevski'den izler taşır. "Tehlikeli Oyunlar" in ana kahramanı Hikmet de tıpkı "Ben yaşadığımı anlamak için kendi kendime bir çeşit yaşama oyunu oynar, serüvenler uydururum." diyen "Yeraltından Notlar"ın ana kişisi gibi yaşam oyunları kurgular.

Cervantes'in iyi yürekli, dürüst Don Kişot'u "Tutunamayanlar" in aydın tipini karşılamaktadır. Oğuz Atay "Tutunamayanlar" romanında Turgut ve Selim'i Don Kişot imgesine çevirmekten hoşlanır. Romanda Turgut "Don Kişot'u da almamız, çok iyi niyetli bir ihtiyardır. Aklın macerası önemlidir Olric." (T.532) diyordur.

"Tristram Shandy" romanının konudan konuya, daldan dala atlayan bu özelliği Oğuz Atay'ın "Tutunamayanlar" romanını da etkiler. "Tutunamayanlar" romanı diğer Türk romanlarından ayıran bir özelliği de çeşitli üsluplara (Osmanlıca Türkçesi, Türkçe, Öztürkçe) ve biyografi, ansiklopedi, günlük, şiir, tiyatro, mektup gibi çeşitli söylemlere yervermesidir ki bu özelliği ile de James Joyce'un Ulysses ile birleşir. Berna Moran, Hz. İsa mitosunu kullanarak James Joyce'un "Ulysses"de denediği bu kurgusal yapı "Tutunamayanlar" da da denediğini düşünmektedir. Hz. İsa metinde; Hamlet, Don Kişot, Oblomov gibi kurmaca dünyadan mitik kahramanlar ile birlikte roman kahramanlarının çevresinde oluşturulmak istenen imge ağının düğümlerinden biridir. Dinsel bağlamda kutsal bir kimlik olarak yer almaz. Hz. İsa'nın kutsal yönünü roman kişisi Selim'in dünya nimetlerinden uzak özelliğine mistik bir vurgu katmak için kullanılır. Selim Işık ile Hz. İsa arasında kurulmak istenen benzerlik onun soyadındadır. Zira İncil'de Hz. İsa'nın ışık olduğuna dair birçok yerde vurgu bulunur.

"Korkuyu Beklerken" kitabının ilk üç öyküsünde Kafkaesk tonlamada; yalnızlık, yabancılaşma, iletişimsizlik ekseninde süren bir anlam ağı bulunur. Bu öyküler kurgu ve yapı düzleminde de Kafka izleri taşır. "Beyaz Mantolu Adam" öyküsü onun grotesk ana figürü daha çok birey-insan-toplum yabancılaşmasını alegorize eder.

"Tehlikeli Oyunlar" romanının son paragrafında geleneksel okur parodisi yapılır. "Bana kalırsa biraz karışıkta, dedi genç adam. Bazı yerleri anlamadım. Canım, dedi kız 'Sonunda çocuk ölüyor işte.' 'Aptal 'dedi delikanlı o kadarını biz de anladık.'" (T.474)

Oğuz Atay'ın eserleri ile yaşamının örtüştüğü yerlere dikkatli bakan tutkulu okuyucu, yazarımızın esin kaynaklarını da keşfedebilir. Aynı zamanda okuyucu, Oğuz Atay'ın "İyi bir hayat hikayesi yazmak, bir hayat yaşamak kadar zordur." bağlamında söylediği bu sözün somut yaşamından izler taşıdığını görebilir. Oğuz Atay okuması yapan gençlerimizin 'derinlemesine okumalar' yaparak bu edebiyat denizinin içinden yeni inciler bulacağını ümit ediyorum. Bu amaçla bu tür yazıların son yıllarda büyük bir okur kitlesine ulaşan Oğuz Atay okurlarına, bir esin kaynağı olacağını düşünmekteyim.

GALLEYAN

Mayıs 2019

Bize Tatar diyorlar, Çerkez diyorlar, Türkmen diyorlar, Kazak diyorlar, Özbek diyorlar, Karakalpak,
Çeçen, Uygur, Kabardı, Başkırt, Kırgız diyorlar. Bunlar hep yalan. "Deniz parçalanmaz, BİZ TÜRK'ÜZ"

